

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs
Mj Martin Johansson		HSU16-18/HSU 9
Handledare		Antal ord: 13902
Docent Dan Öberg	Beteckning	Kurskod
		2HU067
IRREGULJÄR KRIGFÖRING - EN BEGREPPSHISTORISK ANALYS		
Sammanfattning:		
<p>Denna undersökning handlar om hur begreppet irreguljär krigföring konstrueras och förstås i dagens krigsvetenskapliga debatt. Begreppet är vanligt förekommande och framställs ofta med en tydlig definition, men irreguljär krigföring är inte något nytt fenomen och dess historiska influenser likväl som nutida tillämpning varierar. Beroende på hur begreppet konstrueras följer olika möjligheter och begränsningar för dess tillämpning, vilket påverkar begreppets innebörd för krig och krigföring.</p>		
<p>Syftet med undersökningen är att öka förståelsen för irreguljär krigföring genom att studera olika konstruktioner av begreppet. Undersökningen baseras på ett teoretiskt ramverk utgående från begreppshistoria och ett konstruktivistiskt synsätt. Metoden bygger på att en förförståelse för begreppet skapas, varefter två olika perspektiv analyseras utifrån dess betydelse i såväl nutid som utifrån erfarenhetsrum och förväntningshorisont. De två perspektiv som analyseras är hur begreppet kan förstås dels som ett hot utgående från upprorsbekämpning och dels som en krigföringsmetod, möjlig att tillämpa för en småstats försvar.</p>		
<p>Resultatet av analysen påvisar att de båda perspektiven till stor del utgår från samma syn på irreguljär krigföring som en motpol till det reguljära. Irreguljär krigföring uppfattas härvid utgöra en form av "fånga allt"-begrepp, med flera möjliga tillämpningar. Inom ramen för denna generella beskrivning återfinns dock flera skillnader avseende hur begreppet konstrueras, vilket får konsekvenser för dess möjliga tillämpningar.</p>		
Nyckelord:		
Irreguljär krigföring, upprorsbekämpning, gerillakrigföring, begreppshistoria.		

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	3
1.1 BAKGRUND	3
1.2 PROBLEMFÖRMULERING	4
1.3 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	5
1.4 VIKTIGA BEGREPP	6
1.5 MATERIAL OCH AVGRÄNSNINGAR	7
1.6 DISPOSITION	8
2. TIDIGARE FORSKNING	10
2.1 FORSKNINGSOVERSIKT	10
2.1.1 Perspektiv 1: Irreguljära krig	10
2.1.2 Perspektiv 2: Irreguljära krigföringsmetoder som ett hot	11
2.1.3 Perspektiv 3: Irreguljära krigföringsmetoder som en möjlighet	11
2.2 UNDERSÖKNINGENS RELATION TILL TIDIGARE FORSKNING	12
3. TEORETISKT RAMVERK	13
3.1 TEORETISK UTGÅNGSPUNKT	13
3.1.1 Konstruktivism	13
3.1.2 Begreppsanalys	13
3.2 TEORIBESKRIVNING - BEGREPPSHISTORIA	14
3.2.1 Begreppshistorisk utgångspunkt	14
3.2.2 Tysk begreppshistoria (Koselleck)	15
3.3 TEORETISK SAMMANFATTNING	16
4. METOD	17
4.1 METODOLOGISK UTGÅNGSPUNKT	17
4.1.1 Exempel 1 begreppshistorisk analys – Reinhart Koselleck	17
4.1.2 Exempel 2 begreppshistorisk analys – Kerstin Jacobsson	17
4.1.3 Exempel 3 begreppshistorisk analys – Kim Salomon	17
4.2 METODOLOGISK TILLÄMPNING	18
4.2.1 Undersökningens begreppshistoriska tillämpning	18
4.2.2 Begreppshistoriska utmaningar	18
4.2.3 Kvalitativ textanalys	19
4.2.4 Operationalisering med analyschema	20
5. ANALYS OCH RESULTAT	22
5.1 DELANALYS 1 – FÖRFÖRSTÄELSE: VAD ÄR IRREGULJÄRA KRIG?	22
5.1.1 Irreguljära krig – inledande analys	22
5.1.2 Resultat inledande analys	24
5.2 DELANALYS 2 - IRREGULJÄR KRIGFÖRING SOM ETT HOT	25
5.2.1 Synkron analys – det semantiska fältet	25
5.2.2 Diakron analys – de temporala nivåerna	26
5.2.3 Resultat delanalys 2	27
5.3 DELANALYS 3 - IRREGULJÄR KRIGFÖRING SOM EN MÖJLIGHET	28
5.3.1 Synkron analys – det semantiska fältet	28
5.3.2 Diakron analys – de temporala nivåerna	29
5.3.3 Resultat delanalys 3	30
5.4 SAMMANFATTNING ANALYS OCH RESULTAT	31
6. AVSLUTANDE DISKUSSION	34
6.1 RESULTATDISKUSSION OCH KONSEKVENSER	34
6.2 ÅTERKOPPLING SYFTE OCH DET VETENSKAPLIGA PROBLEMET	35
6.3 FORTSATT FORSKNING	36
LITTERATUR OCH REFERENSFÖRTECKNING	38
LITTERATUR	38
ARTIKLAR	39
ELEKTRONISKA KÄLLOR	39

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Irreguljär krigföring beskrivs ofta som ett nytt fenomen, vilket uppstått som en följd av de senaste decenniernas krigföring i bland annat Afghanistan och Irak. Begreppets innebörd är, som kommer behandlas i denna undersökning, förvisso inte precist och tydligt. Oavsett val av definition står det dock klart att det som innefattas i begreppet irreguljär krigföring inte är något nytt, utan tvärtom minst lika gammalt som någon form av krigföring. Dess ursprung kan spåras åtminstone tillbaka till Davids uppror mot den hebreiska kungen Saul omkring 1000 år före vår tideräkning. Även Sun Tzus teorier avseende vilseledning och indirekta metoder för att besegra sin motståndare kan i viss mån ses som forntida influenser för det vi idag benämner irreguljär krigföring.¹

För att ge en något mer utvecklad bild av den irreguljära krigföringens långa och breda historiska ursprung följer en kortfattad redogörelse med några exempel på begreppets historiska kontext under de senaste 300 åren. Uppkomsten av begreppen partisan- och gerillakrigföring under 1700- och 1800-talet utgör ett första exempel. Gerillakrig syftade i sitt ursprung på nyttjandet av små och lättroliga enheter, i huvudsak sammansatta av infanteri och lätt kavalleri, vilka utgjorde en del av den reguljära armén. Under denna tid betraktades gerillakriget genomgående som en del av det stora kriget, varifrån det alltid tog sin order.² Nyttjandet av denna typ av förband spreds under perioden och härvid uppstod begreppet partisan som inledningsvis syftade på en ledare för speciella partisanförband, vilka utgjorde små enheter ur den reguljära armén som nyttjades för spaning, sabotage och eldöverfall.³

Under samma tidsperiod skedde även en annan utveckling av det fenomen som idag benämns irreguljär krigföring. Förutom att bibehålla tidigare beskriven funktion som en del av de reguljära stridskrafterna uppstod även det revolutionära folkkriget. Det irreguljära kriget, eller gerillakriget som det ofta benämns i dessa sammanhang, utvecklades härvid till att bli ett upprors- och inbördeskrig, snarare än en del av det stora kriget.⁴

Under första halvan av 1900-talet hamnade den irreguljära delen av krigföringen i skymundan av de båda världskrigen. En utveckling av det irreguljära skedde dock under andra världskriget genom bildandet av partisan- eller gerillaförband av civila som en del i motståndsrörelsen. Denna utveckling föranledde tillkomsten av gerillametoderna, eller de irreguljära metoderna, såsom de tillämpades i flertalet konflikter de närmaste årtiondena efter andra världskrigets slut. Malaya, Indokina, Algeriet, Kuba och Vietnam

¹ Heuser, Beatrice. *The Evolution of Strategy – thinking War from Antiquity to the Present*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010, 389-390.

² Hahlweg, Werner. *Gerilla: Krig utan fronter*. Stockholm: Prisma, 2002, 26-32.

³ Heuser. *The Evolution of Strategy – thinking War from Antiquity to the Present*, 391.

⁴ Hahlweg. *Gerilla: Krig utan fronter*, 98.

utgör alla exempel på konflikter under mitten av 1900-talet som präglades av irreguljära metoder.⁵ En utveckling som sedan fortsatte under slutet av 1900-talet och in i 2000-talet, inte minst genom de utdragna konflikterna i Afghanistan och Irak.

Den irreguljära krigföringens stora bredd av historiska influenser och tillämpningar är inte unikt för detta begrepp och utgör inte nödvändigtvis i sig själv ett problem. Utmaningen uppstår däremot när ett begrepp hanteras som självklart och entydigt, utan hänsyn till dess olika betydelser eller historiska utveckling. En bredare syn på ett begrepp kan genom nya perspektiv öka vår förståelse och möjliga begreppsliga tillämpningar. Vi kan använda begreppet patriot som exempel. Den direkta förståelsen av begreppet innebär förmodligen för de allra flesta en definition väldigt lik den nuvarande lexikala; åsyftande en "person som älskar sitt land och är beredd att osjälviskt arbeta för dess välgång"⁶. Men vetskapen att begreppet historiskt syftat på så vitt skilda saker som en skötsam och flitig bonde, en anhängare av extremhögern eller en anarkist öppnar upp för nya perspektiv. Att begrepp liknande detta exempel är allt annat än tidlösa, precisa och gemensamma för alla utgör en fundamental utgångspunkt i begreppshistoriska studier.⁷

1.2 Problemformulering

Utifrån ovanstående kortfattade beskrivning av den irreguljära krigföringens historiska kontext konstateras två viktiga aspekter. För det första är det som inbegrips i begreppet, även om själva ordet inte alltid använts, något som förekommit under mycket lång tid och med flera olika tillämpningar. Den andra aspekten är att flertalet olika begrepp ofta används i den historiska beskrivningen i kombination med eller synonymt till irreguljär krigföring. Gerillakrigföring, lågintensiva konflikter, asymmetrisk krigföring, okonventionell krigföring, "det lilla kriget" samt uppror- eller upprorsbekämpning utgör alla exempel på begrepp som ofta associeras till irreguljär krigföring. Beatrice Heuser är en av de forskare som ägnat mest tid åt att analysera såväl forskningsområdets historiska ursprung och utveckling som nutida användning. Heuser har i sina studier konstaterat att få andra områden inom strategiska studier inbegriper en terminologi som används "....so diverse, conflicting, overlapping, or else vague and confusing".⁸

Föreliggande arbete tar sin utgångspunkt i begreppshistoria som menar att begrepp och dess förändringar har stor betydelse för samhället och dess utveckling.⁹ Beroende på hur vi förstår, eller snarare väljer att förstå, ett begrepp uppstår olika möjligheter eller

⁵ Ibid, 15-17.

⁶ Patriot. *Nationalencyklopedin*, 2018. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/patriot> (2018-01-17).

⁷ Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, tredje uppl. Lund: Studentlitteratur, 2012, 177.

⁸ Heuser, Beatrice (red.). *Small Wars and Insurgencies in Theory and Practice, 1500-1850*. London: Routledge, 2016, 5.

⁹ Bergström & Boréus (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 25.

begränsningar avseende dess tillämpning. Irreguljär krigföring uppfattas av författaren som ett vanligt förekommande begrepp i dagens krigsvetenskapliga debatt, utan att någon direkt hänsyn tas till dess historiska ursprung och olika betydelser såsom det beskrivits i inledningen. Vid en första anblick kan dess innebörd därför uppfattas som relativt tydlig och enkel; som en form av krigföring vilken i motsats till den reguljära genomförs med okonventionella, eller rentav otillåtna metoder, av icke reguljära militära enheter. Om vi väljer att förstå begreppet på det sättet, som ett gerilla- eller upprorskrig, blir det intressant att studera fenomenet främst som en företeelse vilken reguljära stridskrafter har till uppgift att bekämpa.

Men om vi istället förstår irreguljär krigföring som en krigföringsmetod vilken kan tillämpas av reguljära förband, enskilt eller i kombination med den reguljära krigföringen, öppnas nya perspektiv och möjligheter. Då kan begreppet exempelvis vara intressant att studera för en småstat som med en indirekt strategi önskar finna lämpliga krigföringsmetoder i kampen mot en starkare motståndare.

Kärnan i ovanstående diskussion är att flera perspektiv behövs på ett så komplext begrepp som irreguljär krigföring. Författarens egen erfarenhet är att vi i västvärlden i allmänhet och inom den militära professionen i synnerhet har en vilja att finna kortfattade, enkla och tydliga definitioner av olika begrepp. Detta kan förvisso vara av godo för att skapa tydlighet i reglementen och doktriner samt för att likrikta synen på olika begrepp. Men samtidigt utgör det ett problem om detta ses som den enda, sanna definitionen och därmed diskvalificerar såväl alternativa som nya perspektiv på begreppet.

1.3 Syfte och frågeställning

Föreliggande arbete kommer genom en begreppshistorisk studie att analysera nutida tillämpning av begreppet irreguljär krigföring. Begreppshistoria som teori och metod fokuserar på begrepp som ett historiskt fenomen. Härvid studeras ett begrepp utifrån utgångspunkten att det är föränderligt, ostabilt och tolkningsbart snarare än oföränderligt, stabilt och precist. Det övergripande syftet är att därigenom ge nya perspektiv på samhällliga fenomen som vanligtvis tolkats som självklara eller som konsekvenser utanför mänsklig påverkan.¹⁰

Syftet med uppsatsen är att undersöka olika sätt begreppet irreguljär krigföring konstrueras på i dagens krigsvetenskapliga debatt, samt hur dessa konstruktioner är uppbyggda. Genom att påvisa olika konstruktioner av begreppet är förhoppningen att olika perspektiv kan påvisas, vilket ökar såväl förståelsen för som möjliga tillämpningar av begreppet.

¹⁰ Ibid, 177-178.

Följande huvudsakliga forskningsfråga kommer att besvaras: ***Utifrån ett begreppshistoriskt perspektiv – hur kan vi förstå de huvudsakliga sätt begreppet irreguljär krigföring konstrueras på i dagens krigsvetenskapliga debatt?***

1.4 Viktiga begrepp

Då den övergripande ansatsen med arbetet är av begreppsutredande karaktär kan det uppfattas som väl ambitiöst att redan nu söka definiera viktiga begrepp. Som en följd av den överlappande begreppsapparat som används inom forskningsområdet uppfattar dock författaren det som viktigt att klarlägga vilka olika begrepp som kommer avhandlas i arbetet samt dess relation till irreguljär krigföring. För att tydliggöra undersökningens begreppsapparat följer därför en kortfattad beskrivning av några nyckelbegrepp samt hur författaren uppfattar dess relation till irreguljär krigföring. De begrepp som innehar en liknande betydelse eller tillämpning beskrivs tillsammans för att skapa en tydligare och mer överskådlig begreppsapparat som kan tillämpas i undersökningen.

”Det lilla kriget” (small wars) och asymmetrisk krigföring (asymmetric warfare)

”Det lilla kriget” är ett begrepp som uppfattas vara sällan använt i det svenska språkets krigsvetenskapliga debatt. Men dess engelska motsvarighet, *small wars*, är relativt frekvent använt inte minst i den historiska beskrivningen. I *Small Wars Journal* beskrivs ”det lilla kriget” som ett fenomen, vilket ofta utspelas mellan asymmetriska motståndare, där den starkare statens överlevnad inte står på spel. Därmed är det snarare den diplomatiska och politiska kontexten än de faktiska krigföringsmetoderna som avgör om det är ”det lilla kriget” som utspelas.¹¹

Asymmetrisk krigföring definieras i sin tur som; ”warfare that is between opposing forces which differ greatly in military power and that typically involves the use of unconventional weapons and tactics (such as those associated with guerrilla warfare and terrorist attacks)”.¹² Förutom att belysa asymmetrin i styrkeförhållandet mellan de stridande parterna beskriver definitionen även att asymmetrisk krigföring normalt innefattar okonventionella, det vill säga icke reguljära, metoder.

Som synes av ovanstående definitioner är den grundläggande betydelsen av ”det lilla kriget” och asymmetrisk krigföring idag främst kopplat till en form av krig med specifik karaktär och av en särskild natur. Begreppen kan därmed vara till nytta för att förstå irreguljär krigföring som en specifik form av krig vilken skiljer sig från det reguljära. Även om krigföringsmetoder nämns, utgörs fokus av krigets natur och karaktär snarare än av de specifika metoder som tillämpas.

¹¹ SWJ Editors. What is a Small War? *Small Wars Journal*, 2018. <http://smallwarsjournal.com/blog/what-is-a-small-war> (2018-01-23).

¹² Asymmetric warfare. *Merriam-Webster Dictionary*, 2018. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/asymmetric%20warfare> (2018-01-23).

Gerillakrigföring (guerilla warfare) och partisankrigföring (partisan warfare)

Förståelsen av gerillakrigföring utgår från följande definition i Nationalencyklopedin; "...krigföring som avser att beröva motståndaren en etablerad kontroll över ett område, främst genom rörlig strid av talrika mindre förband, vilka under lång tid utför sabotage och eldöverfall".¹³ Denna definition utgör undersökningens förståelse av såväl gerillakrigföring som begreppet partisankrigföring, vilket uppfattas vara ett annat ord med i princip samma innebörd.¹⁴

Gerillakrigföring och partisankrigföring används således främst för att beskriva de metoder som tillämpas inom ramen för den irreguljära krigföringen, medan krigets natur och karaktär ofta beskrivs mer implicit. När begreppet irreguljär krigföring används i egenskap av krigföringsmetoder är det således ofta dessa begrepp som nyttjas.

Revolutionär krigföring (revolutionary warfare), uppror (insurgency) och upprorsbekämpning (counter insurgency)

Revolutionär krigföring och uppror är två begrepp som avseende krigföringsmetoder påminner mycket om gerillakrigföring och partisankrigföring. Författaren uppfattar dock att skillnaden utgörs av att revolutionär krigföring och uppror har en tydligare koppling till syftet med krigföringen, närmare bestämt som en revolution eller uppror.

En ordboksdefinition av *insurgency* ger exempelvis följande definition; "a condition of revolt against a government that is less than an organized revolution and that is not recognized as belligerency".¹⁵ Upprorsbekämpning definieras i samma uppslagsverk som en militär aktivitet syftande till att bekämpa upproret.¹⁶ När irreguljär krigföring diskuteras och förstås mer utifrån syftet med striden kan därmed dessa tre begrepp vara till nytta för att förstå dess konstruktion och innebörd.

1.5 Material och avgränsningar

Forskningsområdet irreguljär krigföring är omfattande och mångfacetterat. En sökning på "irregular warfare" i *Military Database*¹⁷ ger exempelvis träff på 795 artiklar, enbart publicerade under de senaste tre åren.¹⁸ Till det kommer ett stort antal böcker som utgör forskning inom området samt militära doktriner och manualer som avhandlar ämnet. Av

¹³ Lyth, Einar. Gerillakrigföring. *Nationalencyklopedin*, 2018.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/gerillakrigföring> (2018-01-08).

¹⁴ Se bakgrundsbeskrivningen i kapitel 1.1 avseende framväxten av begreppet partisan.

¹⁵ Insurgency. *Merriam-Webster Dictionary*, 2018. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/insurgency> (2018-01-23).

¹⁶ Counterinsurgency. *Merriam-Webster Dictionary*, 2018. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/counterinsurgency> (2018-01-23).

¹⁷ Databas som innehåller artiklar från 410 olika tidskrifter och referenser från ytterligare 190 tidskrifter inom militärväsen (tillgänglig via <http://www.fhs.se/sv/annalindhbiblioteket/soka/databaser-och-lankar/amnesindelad-lista/>).

¹⁸ Irregular Warfare (sökord). *Military Database, ProQuest*, 2018. <https://search-proquest-com.proxy.annalindhbiblioteket.se> (2018-01-16).

detta följer att undersökningens population är så omfattande att ett urval måste göras. En första avgränsning som gjorts är att fokus riktats på de perspektiv som konstruerar begreppet irreguljär krigföring utifrån det militära maktmedlet. Därför har perspektiv som studerar fenomenet utifrån en bredare kontext utgående från exempelvis globalisering och demokratisering där irreguljär krigföring ses mer som en form av social produktion eller "socialt militärt arbete"¹⁹ exkluderats från undersökningen. Att även ta med sådana perspektiv skulle sannolikt givit en bredare bild av de olika konstruktioner som utgör en del av begreppets tillämpning, men uppfattas inte som hanterbart inom ramen för denna undersökning.

Det urval som gjorts bygger därför, utgående från det militära maktmedlet, på den princip om strategiska urval som baseras på logiken om typiska fall. Logiken utgår från att välja fall som inte systematiskt skiljer sig från andra fall inom den definierade populationen.²⁰ I denna undersökning har det strategiska urvalet skapats utifrån en inledningsvis övergripande inläsning på flertalet artiklar och böcker inom kunskapsområdet. Därefter skapades en grov kategorisering av forskningsområdet, vilket redovisas inom ramen för efterföljande forskningsöversikt. Slutligen valde författaren ett antal typiska artiklar, böcker eller manualer, vilka ansågs vara representativa för de i undersökningen definierade perspektiven. Härvid avgränsas empirin till att endast innefatta material som publicerats under 2000-talet. Denna avgränsning bidrar till att skapa en hanterbar population, men ses också som naturlig relaterat forskningsfrågans fokus på dagens krigsvetenskapliga debatt.

Viktigt att belysa är att det strategiska urval som gjorts inte har värderats utifrån slutsatserna som presenteras i litteraturen och därmed inte heller kan anses vara representativt ur den aspekten. Urvalet har istället gjorts för att vara representativt för det perspektiv som anlagts på begreppet irreguljär krigföring, det vill säga hur begreppet konstruerats och använts i litteraturen. Av särskilt intresse i det material som används är därför de delar av en bok eller artikel som definierar krig och krigföring samt diskuterar reguljärt och irreguljärt. Själva slutsatserna är i det sammanhanget oväsentliga förutom i de fall de direkt avhandlar den irreguljära krigföringens begreppsliga konstruktion.

1.6 Disposition

Undersökningen är indelad i sex kapitel, där det inledande har skapat en kontextuell inramning genom att beskriva bakgrund samt formulera det vetenskapliga problemet med syfte och frågeställning. Kapitlet har även inkluderat viktiga begrepp samt material och avgränsningar.

¹⁹ Se exempelvis Owens, Patricia. *Economy of Force*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015 och Hardt, Michael & Negri, Antonio. *Multitude: War and Democracy in the Age of Empire*. London: Penguin Books, 2005.

²⁰ Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik & Wägnerud, Lena (red.). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Fjärde uppl. Stockholm: Norstedts Juridik, 2012, 161-166.

Det andra kapitlet beskriver den tidigare forskningen, vilket utgör en viktig utgångspunkt för studien. Dels avhandlas forskningsområdet för att placera in undersökningen i sitt större sammanhang och relaterat en identifierad forskningslucka. Men kapitlet inkluderar även en kategorisering av tidigare forskning, vilken kommer fungera som utgångspunkt för arbetets analys.

Kapitel tre och fyra beskriver den teori och metod som kommer tillämpas. Det teoretiska ramverket presenteras genom att dess ingående delar; konstruktivism, begreppsanalys och begreppshistoria, beskrivs och sammanfogas till en helhet. Avseende metod ges inledningsvis några exempel på begreppshistorisk tillämpning, varefter undersökningens metodologiska tillämpning samt utmaningar avhandlas.

Undersökningens fjärde kapitel består av analys och resultat. Tre olika delanalyser genomförs där den första fokuserar på att skapa förförståelse för den fortsatta analysen. Delanalys två och tre analyserar olika perspektiv på det undersökta begreppets konstruktion och inkluderar även resultat för respektive delanalys. Analysen avslutas med en sammanfogning av de olika delanalyserna till ett sammanfattande resultat.

I det avslutande kapitlet diskuteras undersökningens resultat och slutsatser genom att fokusera på möjliga konsekvenser av de olika begreppsliga konstruktioner som påvisats. Kapitlet inkluderar även återkoppling till syftet och det vetenskapliga problemet genom en diskussion avseende studiens inom- och utomvetenskapliga relevans. Arbetet avslutas sedan med förslag på fortsatt forskning.

2. Tidigare forskning

2.1 Forskningsöversikt

Under förarbetet till denna uppsats har ingen studie påträffats som likt föreliggande arbete undersöker olika perspektiv på begreppet irreguljär krigföring. Kunskapsområdet är dock som tidigare nämnts omfattande och innehåller forskning med en rad olika perspektiv. Nedan följer en kort beskrivning av tidigare forskning, indelad utifrån författarens egen kategorisering som är skapad relaterat undersökningens ändamål. Noterbart är att detta enbart utgör en av flera möjliga indelningar av tidigare forskning.

En första grov indelning av tidigare forskning kan göras utifrån vad som innefattas i begreppet irreguljär krigföring; är det en form av krig (*irreguljära krig*) eller en metod för krigföring (*irreguljära krigföringsmetoder*) som studeras. Studien av *irreguljära krig* består i huvudsak av en diskussion avseende om det går att särskilja irreguljära från reguljära krig samt, om det nu gör det, vad som kännetecknar det irreguljära krigets natur och karaktär. Det andra området, *irreguljära krigföringsmetoder*, kan i sin tur delas in i två underkategorier. Dels finns studier som fokuserar på *irreguljära krigföringsmetoder som ett hot*, det vill säga studier av hur irreguljär krigföring bäst bör bekämpas. Men det finns också studier av *irreguljära krigföringsmetoder som en möjlighet* utgående från hur de kan tillämpas för att nå framgång.

Utifrån ovanstående diskussion kan alltså tre olika perspektiv på studierna av irreguljär krigföring urskiljas. Dessa kommer kortfattat presenteras nedan och utgör även den kategorisering som kommer användas i undersökningens analysdel. För den fortsatta undersökningen är det viktigt att belysa att hot (perspektiv 2) eller möjlighet (perspektiv 3) inte kan ses som neutrala perspektiv. Kategoriseringen tar sin utgångspunkt i det västerländska perspektiv som analyserade studier av begreppet utgår från.

2.1.1 Perspektiv 1: Irreguljära krig

En livlig debatt pågår avseende hur irreguljära krig ska förstås och om det överhuvudtaget finns några irreguljära krig. Utifrån detta perspektiv återfinns främst två olika ställningstaganden inom forskningen; de som försöker definiera irreguljära krig och skapa tydlighet kring det samt de som ifrågasätter existensen av irreguljära krig och snarare menar att användandet av begreppet kan vara kontraproduktivt.

Även om militära doktriner och manualer egentligen inte utgör någon del av forskningen känns det ändå angeläget att ta med i denna översikt. Det är nämligen i detta forum som de flesta försöken att skapa en tydlig definition av irreguljära krig återfinns. Ett exempel är den amerikanska *Irregular Warfare Joint Operating Concept*. I denna manual definieras begreppet varefter det militära problemet och dess möjliga lösningar avhandlas.²¹

²¹ United States Department of Defense. *Irregular Warfare (IW) Joint Operating Concept (JOC)*. Ver. 1.0, 2007, 8. <https://fas.org/irp/doddir/dod/iw-joc.pdf> (2018-01-16).

Colin S Gray utgör ett exempel på forskare som ifrågasätter användningen av irreguljära krig som en motpol till reguljära krig. Han menar att det inte finns någon anledning att studera det irreguljära krigets natur, eftersom den är samma som krigets generella natur. Krig är i grunden ett och samma fenomen oavsett vilka metoder som tillämpas. Gray anser dessutom att de allra flesta krig innehåller en rad av krigföringsmetoder inom hela spannet irreguljär-reguljär.²²

2.1.2 Perspektiv 2: Irreguljära krigföringsmetoder som ett hot

Perspektivet irreguljär krigföring som ett hot, eller hur den irreguljära krigföringsmetoden kan bekämpas, har ägnats stor uppmärksamhet i nutida forskning. Vanligtvis används begreppet upprorsbekämpning.

Beatrice Heuser har studerat upprorsbekämpningens historiska ursprung där hon konstaterar att folkets stöd, eller som det benämns på engelska *hearts and minds*, inte är något nytt utan under lång tid varit ett uttalat mål för såväl de som genomför ett uppror som de som har som mål att bekämpa det.²³ Heuser menar även att den nutida debatten nått en form av konsensus avseende att det är just fokus på befolkningens behov och intressen som är avgörande för en lyckad upprorsbekämpning.²⁴

David Kilcullen är en annan forskare, med bakgrund som senior rådgivare i både Irak och Afghanistan, som skrivit mycket om upprorsbekämpning. Hans slutsatser följer till stora delar den konsensus som nämnts, med befolkningen som centralt mål för upprorsbekämpningen. Kilcullen har dock även bidragit med ett försök att bryta ner detta till den taktiska nivån och publicerat en omtalad *Twenty-eight Article* med 28 punkter av taktiska grundprinciper för upprorsbekämpning. Kilcullen påtalar själv att detta inte utgör någon universell lösning utan att varje situation är unik och kräver sina specifika tillämpningar. Men det utgör ändå ett försök att utifrån ett taktiskt perspektiv utveckla ett antal grundprinciper som länkar samman teoribildningen inom området med det praktiska utövandet på fältet.²⁵

2.1.3 Perspektiv 3: Irreguljära krigföringsmetoder som en möjlighet

Det tredje perspektivet är en relativt ny disciplin inom forskningsområdet som omfattar hur små stater kan nyttja irreguljär krigföring som en metod syftande till att besegra en starkare motståndare.

Ivan Arreguín-Toft har undersökt vilka faktorer som kan förklara utfallet i en asymmetrisk konflikt. Den centrala hypotesen som han framlägger bevis för i sin undersökning är att strategisk interaktion innehar ett högt förklaringsvärde. Innebörden

²² Gray, Colin S. Irregular Warfare – One Nature, Many Characters, *Strategic Studies Quarterly*, Winter 2017 (35-57), 40-41.

²³ Heuser. *The Evolution of Strategy – thinking War from Antiquity to the Present*, 414-415.

²⁴ Ibid, 436-437.

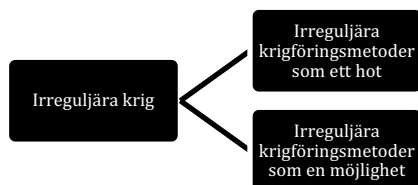
²⁵ Kilcullen, David. *Counterinsurgency*. Oxford: Oxford University Press, 2010, 29-50.

av detta är att när aktörerna i ett krig tillämpar samma strategi (direkt-direkt eller indirekt-indirekt) blir den relativa styrkan avgörande och den starkare aktören kommer att stå som segrare. Men när aktörerna tillämpar olika strategier (direkt – indirekt eller indirekt - direkt) har den svagare parten en betydligt större möjlighet att vinna kriget.²⁶

Sandor Fabian har byggt vidare på Arreguín-Tofts teorier. Fabians undersökning utgår från forskningsfrågan hur små stater bör försvara sig och bygger sin undersökning kring tre huvudsakliga hypoteser, vilka han även finner en hög förklaringskraft i. För det första har en småstat bättre förutsättningar att besegra en numerärt och teknologiskt överlägsen motståndare om irreguljära krigföringsmetoder tillämpas istället för traditionella militära principer. Vidare menar Fabian att irreguljära metoder är mer effektiva när de hålls samman och leds av professionella militärer. Avslutningsvis är irreguljär krigföring som strategi mer effektiv när de irreguljära styrkorna är organiserade, tränade och utrustade för irreguljär krigföring innan krigsutbrott i jämförelse med om de uppstår ad-hoc som en följd av reguljärt nederlag.²⁷

2.2 Undersökningens relation till tidigare forskning

Av de ovan nämnda perspektiven kan det första mer ses som en utgångspunkt för vidare analys av begreppet. Beroende på hur vi ser på irreguljära krig påverkas även vår förståelse av irreguljära krigföringsmetoder. Därav följer att perspektiv 1 i undersökningen kommer fokusera på att skapa en förförståelse för en djupare analys av perspektiv 2 och 3, vilka utgör undersökningens huvudfokus (se figur 1).

Figur 1. Relation mellan definierade perspektiv i tidigare forskning.

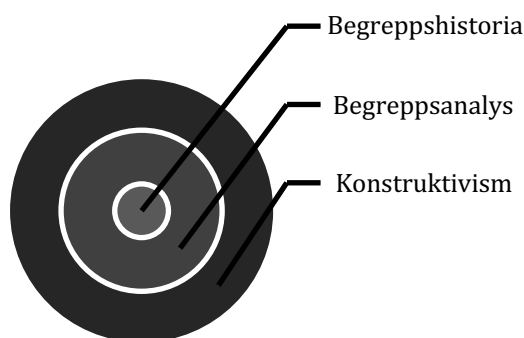
²⁶ Arreguín-Toft, Ivan. *How the weak win wars: A theory of asymmetric conflict*. New York: Cambridge University Press, 2005, 18.

²⁷ Fabian, Sandor. *Irregular warfare: The Future Military Strategy For Small States*. Createspace Independent Publishing Platform, 2015, 6-7.

3. Teoretiskt ramverk

3.1 Teoretisk utgångspunkt

Teori förstås i undersökningen som de begrepp och perspektiv som utgör utgångspunkt för analysen. Föreliggande undersökning använder begreppshistoria som det huvudsakliga teoretiska perspektivet. Begreppshistoria utgör en form av begreppsanalys som i sin tur vilar på en ontologisk utgångspunkt i konstruktivismen. För att skapa en bild av de teoretiska perspektiven som tillämpas följer en kortfattad beskrivning av konstruktivism och begreppsanalys följt av en mer utvecklad beskrivning av begreppshistoria. Förhållandet mellan dessa teoretiska perspektiv kan sammanfattas med följande figur:

Figur 2. Undersökningens teoretiska utgångspunkt.

3.1.1 Konstruktivism

Konstruktivismens ontologiska utgångspunkt utgår från att sociala fenomen och dess betydelse är sociala konstruktioner, vilka både skapas och ständigt påverkas av sociala aktörer och dess interaktion. Denna utgångspunkt inkluderar även forskarens egen syn på världen som en social konstruktion, vilket medför att forskningen presenterar en specifik version av denna sociala konstruktion, snarare än någon definitiv verklighet.²⁸ Konstruktivism utgör en viktig utgångspunkt för undersökningen och synen på begreppet irreguljär krigföring. Fenomenet förstås ur ett konstruktivistiskt perspektiv inte som något definitivt med en tydlig definition, vilket medför att en allomfattande och definitiv beskrivning av begreppet inte är möjlig. Istället eftersöker undersökningen olika konstruktioner av begreppet för att påvisa dess möjliga påverkan på och konsekvenser för den sociala världen.

3.1.2 Begreppsanalys

Begreppsanalys handlar om att klargöra vad olika termer och begrepp används och refererar till i syfte att skapa förståelse för ett specifikt fenomen. En grundförutsättning i begreppsanalys är att skilja mellan ord och begrepp. Ett ord är en konstruerad språklig beteckning medan begrepp mer är en idé, vilken kan betecknas med flera olika ord. Ludvig Beckman ger som exempel att vi mycket väl kan tala om det vi innefattar i begreppet

²⁸ Bryman, Alan, *Social Research Methods*. 4th edition. New York: Oxford University Press, 2012, 33.

globalisering utan att nämna ordet. På motsvarande sätt kan någon nämna ordet globalisering utan att egentligen prata om det vi normalt relaterar till begreppet.²⁹

En begreppsutredande studie används för att bringa ordning i den rådande diskussionen om ett specifikt fenomen. Bidraget till forskningen utgörs därmed av ett klagörande av ett eller flera begrepp och dess sammanhang snarare än att nå fram till färdiga beskrivningar av verkligheten.³⁰ Viktigt att belysa, utifrån ett konstruktivistiskt perspektiv, är att syftet inte utgörs av att finna tydliga och allomfattande definitioner, utan snarare att belysa ett begrepps olika perspektiv och möjligheter.

3.2 Teoribeskrivning - begreppshistoria

3.2.1 Begreppshistorisk utgångspunkt

Inom ramen för begreppsutredande studier är begreppshistoria en teoribildning som fokuserar på begreppet som ett historiskt fenomen, syftande till att ge nya perspektiv på samhällsrelaterade fenomen.³¹ Kurunmäki menar att just tanken om språket som ett historiskt fenomen utgör den centrala utgångspunkten för en begreppshistorisk studie: "Begrepp är inte tidlösa entiteter som kan definieras som stabila, oföränderliga eller gemensamma för alla".³² Tvärtom nyttjas begrepp ofta partiskt med betydelser som förändras över tid och tolkas på olika sätt.³³

Den begreppshistoriska grundidén är, enligt Kurunmäki, att ge nya perspektiv på sociala och politiska fenomen. Detta inkluderar ifrågasättandet av en linjär och progressiv begreppsutveckling. För att inte falla offer för en anakronistisk förklaringsmodell måste forskaren utgå från begreppets användning och olika betydelser i just den specifika historiska situation som analyseras. Begreppshistoria präglas därmed av en tydlig epistemologisk utgångspunkt; den sociala och politiska världen är nära sammankopplad med den språkliga. Svaren på de ontologiska frågorna är däremot mindre relevanta inom begreppshistoria, eftersom den präglas av en hög grad perspektivism. De svar som ges våra frågor är aldrig objektiva utan varierar med perspektivet som de ställs utifrån.³⁴

Begreppshistoria kan i huvudsak indelas i två inriktningar; den tyska begreppshistorian och Cambridgeskolan.³⁵ Skillnaden utgörs främst av att tysk begreppshistoria fokuserar på enskilda begrepp och dess historiska förändringar, medan Cambridgeskolans fokus

²⁹ Beckman, Ludvig. *Grunbok i idéanalys – det kritiska studiet av politiska texter och idéer*. Stockholm: Santérus Förlag, 2005, 31-34.

³⁰ Esaiasson et al (red.). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 35.

³¹ Bergström & Boréus. *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 177-178.

³² Ibid, 177.

³³ Ibid, 177.

³⁴ Ibid, 178-179.

³⁵ Ibid, 180.

utgörs av den enskilda situationens retoriska strategier.³⁶ Då enskilda begrepp utgör fokusområde i föreliggande arbete kommer den tyska begreppshistoriska traditionen att fungera som utgångspunkt.

3.2.2 Tysk begreppshistoria (Koselleck)

Den tyska historieprofessorn Reinhart Koselleck var den ledande forskaren inom tysk begreppshistoria. Kosellecks teoretiska utgångspunkt är att begrepp utgör en mötespunkt för människans handlingar, idéer och socioekonomiska strukturer. Vidare menar han att ett begrepp innehåller flera olika temporala nivåer; i ett begrepp återfinns såväl det förflutna som nutiden och framtiden i olika utsträckning. Innebörden av detta är dels att en begreppshistorisk analys kan skapa förståelse för olika politiska och sociala förändringar, men också att dagens begrepp inte utan vidare kan tillämpas vid historiska analyser. Förväntningshorisont och erfarenhetsrum är härvid två nyckelbegrepp som påverkar användning och betydelse av olika begrepp. Ett exempel ur Kosellecks studier är tiden för franska revolutionen där förväntningar blev viktigare än erfarenheter, vilket födde nya begrepp såsom framsteg, utveckling och liberalism.³⁷

Koselleck menar att en begreppshistorisk undersökning inte kan genomföras utan att ta hänsyn till ett begrepps såväl synkrona som diakrona dimension. Synkron analys av ett begrepp innebär att det analyseras i förhållande till andra begrepp som används under samma tidsperiod. Fokus för denna analys är hur begreppen förhåller sig till varandra, begreppets så kallade semantiska fält. Begreppet placeras härvid i sitt retoriska sammanhang genom att skapa en karta som utvisar de begrepp som hör samman, men även de som ligger utanför kartan eller det semantiska fältet. Diakron analys innebär att begreppets historiska utveckling studeras. Denna del är viktig för att skapa helhetsbilden av ett begrepp där inte bara nutid, utan även erfarenhetsrum och förväntningshorisont omhändertas.³⁸ Genom den diakrona analysen omhändertas därmed de tidigare nämnda temporala nivåerna.

Såväl den diakrona som den synkrona analysen bör enligt Koselleck genomföras ur två olika perspektiv; semasiologiskt och onomasiologiskt. Det förstnämnda utgår från begreppet som ord där huvudfrågan är vilken *betydelse* det eller de ord som förknippas med begreppet har fått. Det andra, onomasiologiska perspektivet, fokuserar däremot på begreppet som sak, utgående från att studera de olika *benämningar*, eller synonymer, begreppet har fått. En annan möjlighet att undersöka begreppet är att studera dess asymmetriska motbegrepp. Genom en studie av vilka begrepp som sätts i motsatsförhållande till det som studeras samt om dessa förändrats kan ett begrepps innebörd analyseras.³⁹

³⁶ Ibid, 184.

³⁷ Ibid, 181-182.

³⁸ Ibid, 183.

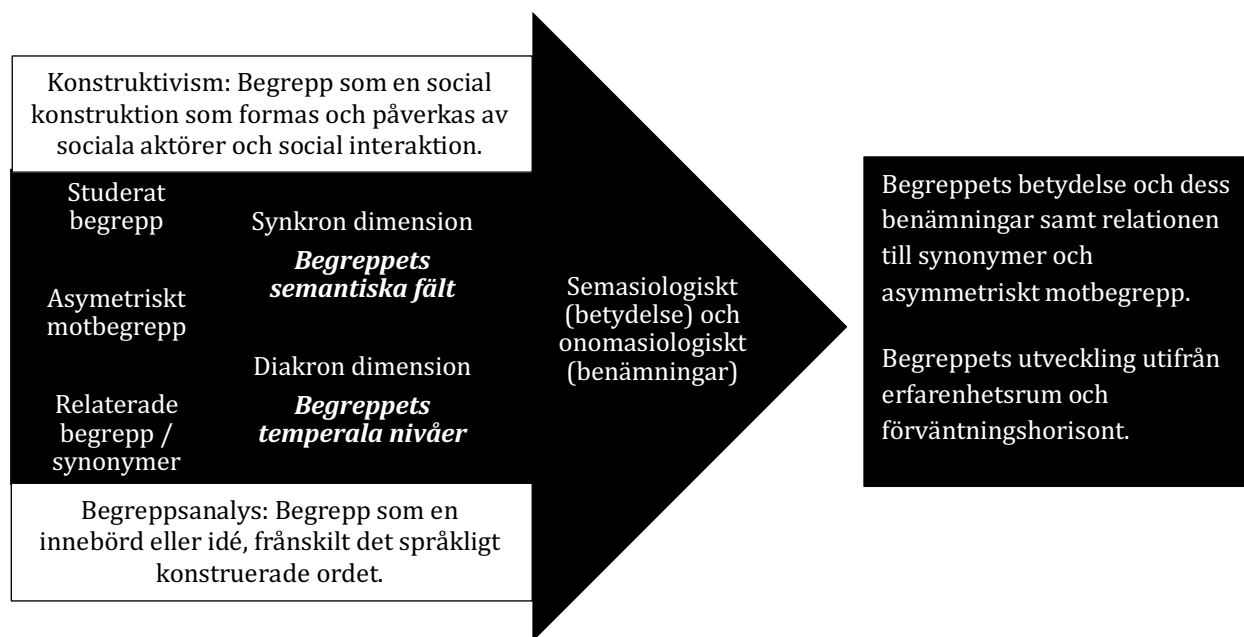
³⁹ Ibid, 184.

3.3 Teoretisk sammanfattning

Genom att sammanfatta Kosellecks teorier framträder ett antal utgångspunkter för begreppshistorisk analys. Förutom det studerade begreppet bör även relevanta synonymer och asymmetriska motbegrepp inkluderas. Analysen bör innehålla såväl en synkron som diakron dimension där det semantiska fältet respektive de temporala nivåerna utgör det huvudsakliga innehållet. Både den synkrona och diakrona dimension bör omfatta såväl ett semasiologiskt som ett onomasiologiskt perspektiv. Det vill säga analysen bör ske av både begreppets betydelse och dess olika benämningar eller synonymer.

Figur 3 avser att sammanfatta det teoretiska ramverk som undersökningen utgår från. I figuren framgår även de övergripande utgångspunkter från konstruktivism och begreppsanalys som tidigare behandlats, vilka utgör en viktig komponent av den teori som tillämpas. Utfallet av det teoretiska ramverket är två övergripande synsätt på vilka begreppet bör analyseras och som kommer föras vidare in i metoddiskussionen:

- Begreppets betydelse och dess benämningar samt relationen till synonymer och asymmetriskt motbegrepp (synkron dimension).
- Begreppets utveckling utifrån erfarenhetsrum och förväntningshorisont (diakron dimension).

Figur 3. Sammanfattning av undersökningens teoretiska perspektiv.

4. Metod

4.1 Metodologisk utgångspunkt

Beskrivet teoretiskt ramverk, utgående från tysk begreppshistoria, utgör teoretisk utgångspunkt i föreliggande arbete. Tillämpningen av denna teori uppfattas dock inte av författaren som självklar och enkel. Därav kommer detta kapitel att inledas med en beskrivning av tre exempel på begreppshistoriska analyser. Syftet är att exemplifiera hur begreppshistorisk analys kan genomföras och därefter bygga vidare på dessa exempel i uppsatsens operationalisering. I kapitlet kommer även kvalitativ textanalys att presenteras, eftersom detta utgör det verktyg som valts för att genomföra analysen. Kapitlet innefattar även en diskussion avseende arbetets validitet och reliabilitet utifrån ett antal svårigheter som begreppshistoriska analyser innefattar.

4.1.1 Exempel 1 begreppshistorisk analys – Reinhart Koselleck

Koselleck studerar i sin artikel "Progress and Decline" olika sätt att använda begreppet framsteg (*progress*). Han inleder sin undersökning med att exemplifiera modern användning av begreppet i syfte att identifiera analysobjektet och skapa en utgångspunkt för analysen av begreppets förhistoria. Därefter anläggs ett semasiologiskt perspektiv genom att analysera begreppets olika betydelser från antiken och framåt. Analysen inbegriper även en studie av ordets förhållande till förfall (*decline*) som ett motbegrepp. Ur denna analys kommer Koselleck till slutsatsen att begreppet framsteg utvecklats från att hänvisa till en religiös process och periodvisa växlingar till att inrikta sig mot framtiden som en gräns mot det förflutna. Den onomasiologiska delen av Kosellecks analys genomförs genom att han undersöker hur andra ord använts parallellt med framsteg.⁴⁰

4.1.2 Exempel 2 begreppshistorisk analys – Kerstin Jacobsson

Kerstin Jacobssons avhandling *Så gott som demokrati: Om demokratifrågan i EU-debatten (1997)* påvisar ett exempel där ett begreppshistoriskt perspektiv även kan tillämpas i en nutida analys. I studien kombineras Kosellecks begreppshistoria med metoder från bland annat diskursanalys. Jacobssons operationalisering av Kosellecks begreppshistoriska teori består främst i en analys av vad som inkluderas i, respektive lämnas utanför, begreppet demokrati. Genom att studera förhållandet mellan erfarenheter och förväntningar samt hur det påverkat begreppet analyseras även de temporala nivåerna.⁴¹

4.1.3 Exempel 3 begreppshistorisk analys – Kim Salomon

Under rubriken *Synen på krig och fred - En begreppshistoria* undersöker Kim Salomon de två begreppens historiska utveckling och tillämpning. Analysen utgår från Kosellecks teori och innefattar dels en synkron dimension där begreppens inbördes relation och betydelse diskuteras. Fokus i undersökningen utgörs dock av den diakrona dimensionen, där den historiska utvecklingen av begreppen samt dess relation som asymmetriska

⁴⁰ Ibid, 189-190.

⁴¹ Ibid, 200-202.

motbegrepp avhandlas. En viktig del av undersökningen består i att diskutera synonymer och framväxten av nya ord som till stor del baseras på erfarenhetsrum och förväntningshorisont.⁴² Det vill säga undersökningen antar ett såväl semasiologiskt som onomasiologiskt perspektiv, där både betydelse och benämningar analyseras.

4.2 Metodologisk tillämpning

4.2.1 Undersökningens begreppshistoriska tillämpning

Ovanstående beskrivning har påvisat tre olika exempel på tillämpning av Kosellecks begreppshistoriska teori. Den förstnämnda har en mer allomfattande ansats och innefattar alla delar av begreppshistoria som det beskrivits i teorikapitlet. De andra två ger dock exempel på tillämpningar där vissa delar av teorin sätts i fokus, medan andra bara omhändertas implicit eller till och med helt lämnas utanför. Precis som i Jacobssons undersökning utgör den nutida användningen av ett begrepp fokus för detta arbete, varför den synkrona dimensionen bör vara i fokus. Centralt i Kosellecks teori är dock att båda dimensionerna behövs, varför den diakrona inte helt kan utelämnas. Den diakrona dimensionen kommer dock att omhändertas mer implicit för att diskutera hur de nutida konstruktionerna av irreguljär krigföring påverkats av erfarenhetsrum och förväntningshorisont.

Avseende det semasiologiska (betydelse) respektive det onomasiologiska (benämningar) perspektivet uppfattar författaren att dessa kan omhändertas samtidigt i analysen, på liknande sätt som i Salomons exempel.⁴³ Relaterat forskningsfrågan kommer det främsta intresset riktas mot begreppets betydelse, men även dess olika benämningar och relation till andra begrepp är av intresse för att skapa en djupare förståelse.

4.2.2 Begreppshistoriska utmaningar

Kurunmäki beskriver ett antal utmaningar med begreppshistorisk forskning. En av dessa utmaningar avhandlar ordet, eller begreppet, *begrepp*. Med utgångspunkten att begrepp är föränderliga, hur ska vi veta att den historiska undersökningen verkligen analyserar ett och samma begrepp? Hur vet vi att det vi förstår som en begreppslig förändring i själva verket inte är framväxten av ett helt annat begrepp?⁴⁴ Till del har denna utmaning redan diskuterats inom ramen för teoribeskrivningen av begreppsanalys och diskussionen avseende skillnad mellan ord och begrepp.⁴⁵ Härvid uppfattas det centrala vara att skilja mellan ord som en språklig konstruktion och begrepp som snarare relateras till innebörd och idéer. Det handlar därmed om att försöka komma bortom orden och dess definitioner och istället söka analysera innebörd och idéer i de texter som studeras. Det kan självklart

⁴² Salomon, Kim. Synen på krig och fred. En begreppshistoria. I *Fred i realpolitikens skugga*, Jerneck, Magnus (red.). Lund: Studentlitteratur, 2009, 65-76.

⁴³ Se kapitel 4.1.3.

⁴⁴ Bergström & Boréus (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 206.

⁴⁵ Se kapitel 3.1.2.

vara lättare sagt än gjort, eftersom ord ofta kopplas nära samman ett begrepp. Men en möjlig lösning som Kurunmäki presenterar är att försöka koppla varje begrepp inte bara till ett ord utan även till en vokabulär kring det ordet.⁴⁶ I denna undersökning utgör beskrivningen av viktiga begrepp⁴⁷ en del i att skapa en vokabulär kring de begrepp och ord som används i undersökningen.

För att leda till rätt vokabulär menar Kurunmäki att en förförståelse av begreppet krävs. En problemformulering, eller nutidsdefinition, som kopplar samman begreppet med ord inom forskningen krävs för att veta vad vi är ute efter. Men det är samtidigt med detta förhållningssätt som en annan utmaning uppstår, nämligen risken för subjektivism. Kritiker skulle kunna hävda att begreppshistoria handlar om att välja ut nutida definitioner av ett begrepp och sedan söka de historiska svar som önskas mot ett från början givet mål. Härvid menar Kurunmäki att begreppshistoria måste ses som en balansgång. Samtidigt som nya tolkningar söks måste dessa bygga vidare på gamla tolkningar inom ramen för det begrepp som undersöks.⁴⁸ Härvid menar författaren att den historiska beskrivning som genomfördes i den inledande delen av studien samt att erfarenhetsrum kommer inkluderas i analysen utgör viktiga komponenter i undersökningen.

En annan utmaning med begreppshistoria utgår från språkliga och kulturella olikheter. Utifrån en analys som utgår från ett visst språk och kultur blir det av förklarliga skäl svårt att generalisera.⁴⁹ Föreliggande undersökning anlägger ett västerländskt perspektiv på irreguljär krigföring, vilket är viktigt att beakta. Det är utifrån det perspektivet som forskningsfrågan kommer söka besvaras och därmed utifrån en västerländsk synvinkel som undersökningen kan anses vara valid.

4.2.3 Kvalitativ textanalys

För att genomföra den begreppshistoriska analysen har undersökningen valt att tillämpa en systematiserande textanalys. En sådan analys fokuserar på att klargöra tankestruktur samt att logiskt ordna och klassificera innehållet i den aktuella samhällsdebatten.⁵⁰ Då uppgiftens syfte är att skapa en förståelse för ett begrepps konstruktion uppfattas denna metod vara bättre anpassad än att exempelvis använda en kvantitativ metod eller en kritiskt granskande textanalys.

En generell utmaning med kvalitativ textanalys är tolkning av texten. I föreliggande undersökning, med fenomenets breda och diffusa begreppsapparat som tidigare nämnts, är denna svårighet extra utmanande. *Metodpraktikan* nämner fyra faktorer som påverkar

⁴⁶ Bergström & Boréus (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 207.

⁴⁷ Se kapitel 1.4.

⁴⁸ Bergström & Boréus (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 210-211.

⁴⁹ Ibid 211.

⁵⁰ Esaiasson et al. *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 211.

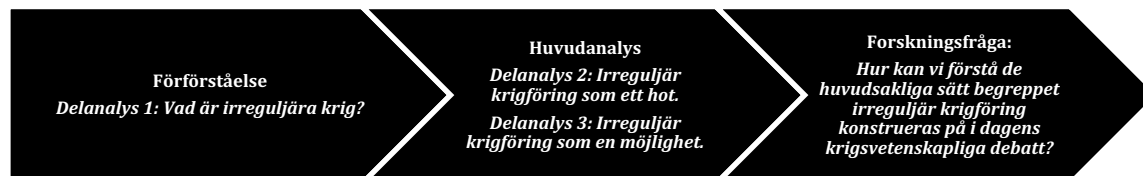
behovet av tolkningsarbete; frågans karaktär, tankens klarhet, valet av tolkningsperspektiv samt avståndet mellan text och personen som söker tolka den.⁵¹ Av dessa faktorer uppfattar författaren att i synnerhet frågans karaktär samt valet av tolkningsperspektiv påverkar behovet av texttolkning i föreliggande arbete.

Frågans karaktär syftar på om intresset riktas mot det manifesta eller latent budskapet, det vill säga det som är direkt uttryckt eller det som återfinns mellan raderna. Det latent budskapet kräver härvid en högre grad av tolkning.⁵² Föreliggande analys kommer kräva båda dessa perspektiv då den dels är intresserad av det manifesta som är direkt uttryckt i former av definitioner och användandet av begreppet irreguljär krigföring. Men analysen kommer även kräva tolkning av det latent då djupare svar söks på hur begreppet är konstruerat och förhåller sig till exempelvis motbegrepp och relaterade begrepp. Därmed krävs att en analysmodell utvecklas som innefattar frågor till texten av såväl manifest som latent karaktär.

Valet av tolkningsperspektiv syftar på det perspektiv som forskaren anlägger i undersökningen. Tre olika perspektiv återfinns beroende på om texten tolkas utifrån dess betydelse för läsaren, avsändaren alternativt för en mer eller mindre specificerad målgrupp.⁵³ Härvid är analysens utgångspunkt en specificerad målgrupp i form av dagens militära strategier i en västerländsk kontext. Detta är en viktig aspekt då såväl konstruktionen av frågor till texten som tolkningar sannolikt skulle blivit annorlunda med ett annat perspektiv.

4.2.4 Operationalisering med analyschema

Utifrån ovanstående diskussion samt tidigare beskrivet teoretiskt ramverk⁵⁴ operationaliseras undersökningen genom ett analyschema med ett antal frågeställningar. Avsikten är att besvara frågeställningarna utifrån respektive perspektiv på begreppet irreguljär krigföring såsom de tidigare definierats; det vill säga irreguljär krigföring som ett hot (delanalys 2) respektive irreguljär krigföring som en möjlighet (delanalys 3). Dessförinnan är det dock viktigt att skapa den förförståelse för begreppet som diskuterats, vilket kommer innefattas i den inledande analysen (delanalys 1). Analysens övergripande upplägg för att besvara forskningsfrågan kommer därav vara enligt följande schematiska figur:

Figur 4. Operationalisering utvisande undersökningens delanalyser.

⁵¹ Ibid 221.

⁵² Ibid 221.

⁵³ Ibid 222.

⁵⁴ Se kapitel 3.

För att kunna genomföra delanalyserna krävs ett utvecklat analyschema, med frågeställningar och indikatorer, på vilka den kvalitativa textanalysen kan tillämpas. Utvecklingen av analyschemat har dels baserats på den kategorisering av begrepp och tidigare forskning som genomförts. Vidare har det teoretiska ramverket och dess två övergripande synsätt på den begreppshistoriska analysen implementerats i analyschemat:

- Begreppets betydelse och dess benämningar samt relationen till synonymer och asymmetriskt motbegrepp (synkron dimension).
- Begreppets utveckling utifrån erfarenhetsrum och förväntningshorisont (diakron dimension).

Sammantaget har det givit följande analyschema:

Analyschema irreguljär krigföring		
Asymmetriskt motbegrepp: Reguljär krigföring Relaterade begrepp / synonymer: Asymmetrisk krigföring ("det lilla kriget") Gerillakrigföring (partisanstridande) Revolutionär krigföring (uppror och upprorsbekämpning)		
Delanalys	Frågor till texten	Indikatorer i texten
Delanalys 1: Förståelse, vad är Irreguljära krig?	Vilken är begreppets lexikala definition?	Lexikal definition.
	Hur beskrivs det irreguljära krigets natur och karaktär?	Beskrivning av det irreguljära krigets natur och karaktär.
Delanalys 2 och 3: Irreguljär krigföring som ett hot samt irreguljär krigföring som en möjlighet.	Synkront (det semantiska fältet)	
	Vilken förståelse konstrueras begreppet utifrån?	Utifrån vilken syn på irreguljära krig konstrueras begreppet?
	Begreppets betydelse i den krigsvetenskapliga debatten?	Med vilken betydelse konstrueras begreppet?
	Vilket förhållande har begreppet till relaterade begrepp och asymmetriskt motbegrepp?	På vilket sätt används andra definierade begrepp i relation till irreguljär krigföring?
Diakront (temporal nivåer)		
Vilket erfarenhetsrum påverkar förståelsen av begreppet?	Vilken historisk beskrivning refererar begreppet till? Hur påverkar det begreppets konstruktion?	
Utifrån vilken förväntningshorisont kan begreppet förstås?	Vilka framtida scenarier refererar begreppet till? Hur påverkar det begreppets konstruktion?	

5. Analys och resultat

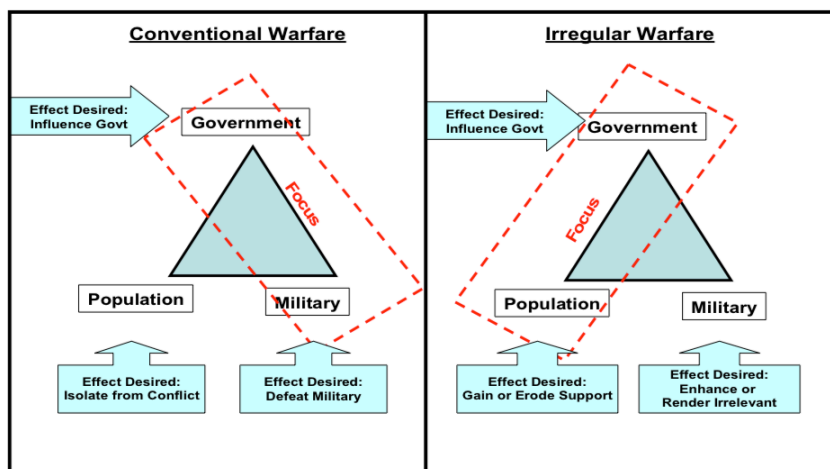
5.1 Delanalys 1 – Förförståelse: Vad är irreguljära krig?

5.1.1 Irreguljära krig – inledande analys

En lexikal definition utgör en lämplig startpunkt i en begreppshistorisk studie.⁵⁵ Då begreppet har en tydlig krigsvetenskaplig tillämpning tar undersökningen sin utgångspunkt i en amerikansk militär publikation. Amerikanska Försvarsdepartementet definierar i *Irregular Warfare Joint Operating Concept (IW-JOC)* begreppet irreguljär krigföring enligt följande:

A violent struggle among state and non-state actors for legitimacy and influence over the relevant populations. IW favors indirect and asymmetric approaches, though it may employ the full range of military and other capabilities, in order to erode an adversary's power, influence, and will.⁵⁶

Av definitionen framgår ett tydligt fokus på att söka legitimitet bland och inflytande över befolkningen som målet med krigföringen. Därmed görs en kontrastering mot reguljära krig där det snarare är motståndarens militära enheter än befolkningen som står i fokus (se figur 5).⁵⁷

Figur 5. Skillnad mellan reguljär (konventionell) och irreguljär krigföring.⁵⁸

I definitionen görs även en tydlig koppling till irreguljära och asymmetriska metoder (*approaches*), vilket även återfinns i andra delar av samma publikation. På såväl operativ som taktisk nivå nämns sådana metoder utgöra en skillnad mot reguljära eller konventionella militära operationer. Exempel på irreguljära metoder som uttrycks är uppror, terrorism, psykologiska operationer, informationsoperationer samt transnationella kriminella aktiviteter. Irreguljära motståndare utgörs enligt det

⁵⁵ Bergström & Boréus (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 216.

⁵⁶ United States Department of Defense, *Irregular Warfare (IW) Joint Operating Concept (JOC)*, 6.

⁵⁷ Ibid, 8.

⁵⁸ Ibid, 8.

amerikanska konceptet av de som genomför dessa irreguljära metoder utan att utgöra en del av de reguljära militära styrkorna eller en stats säkerhetsstyrkor i övrigt.⁵⁹

IW-JOC påtalar förvisso att de flesta krig utgör en hybrid av konventionella och irreguljära operationer, där balansen däremellan är det som avgör karaktären på kriget.⁶⁰ Men även om de ofta förekommer samtidigt kan dock konstateras att konceptet gör en tydlig skillnad mellan irreguljärt och reguljärt såväl avseende mål och metoder som stridande. I det irreguljära kriget utgörs målet av befolkningen snarare än motståndarens väpnade styrkor. Vidare genomförs det med andra, irreguljära, metoder och huvudaktören är dessutom stridande som inte ingår i de reguljära militära enheterna. Hela konceptet uppfattas dessutom vara centrerat utifrån motståndaren, eller de som genomför den irreguljära krigföringen, snarare än en neutral eller egen synvinkel. Om en part består av irreguljära stridande som nyttjar irreguljära krigföringsmetoder blir kriget per definition också irreguljärt.

US Army Irregular Warfare Center har dock konstaterat att irreguljär krigföring utifrån ovan nämnda definition och tillämpning har medfört såväl meningsskiljaktigheter som förvirring avseende hur fenomenet ska förstås. Sedan definitionens tillkomst 2007 har termen irreguljär snarare blivit "a popular catch all in describing the varied challenges faced and capabilities employed by U.S. commanders in the post 9/11 era."⁶¹ Härvid har en diskussion förts avseende om definitionen ska behållas, modifieras, ersättas med en ny eller om termen irreguljär krigföring till och med ska tas bort.⁶² Av detta följer en viktig komponent avseende förförståelsen av begreppet inför den fortsatta undersökningen. Den fortsatta analysen kommer tolka irreguljär krigföring som just ett begrepp som försöker "fånga allt" (*catch all*). Därmed kan alla de relaterade ord eller synonymer som tidigare nämnts på ett eller annat sätt sägas vara en del av det mer allomfattande begreppet irreguljär krigföring. Istället för att enbart konstatera att vissa relaterade begrepp används, blir det därmed mer intressant att analysera på vilket sätt och med vilken betydelse de används samt vilka relaterade begrepp som sätts i fokus.

För att skapa en bättre och mer heltäckande förförståelse är det relevant att även diskutera den kritik som finns mot nämnd definition och tolkning av begreppet. Colin S. Gray tillhör de som ställer sig frågande till om irreguljär krigföring verkligen utgör en annan form av krig. Genom att citera Clausewitz; "all wars are things of the same nature", hävdar Gray att det inte går att särskilja det irreguljära från det reguljära krigets natur.⁶³ Om än med viss tvekan hävdar dock Gray att det går att se en viss karaktäristik som skiljer

⁵⁹ Ibid, 6-10.

⁶⁰ Ibid, 10.

⁶¹ US Army Irregular Warfare Center. Irregular Warfare: A Clear Picture of a Fuzzy Objective. I *Small Wars Journal*, Oct 22, 2013, 1. <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/irregular-warfare-a-clear-picture-of-a-fuzzy-objective> (2018-02-06).

⁶² Ibid, 1.

⁶³ Gray, Colin S. Irregular Warfare – One Nature, Many Characters, 40-41.

det irreguljära från det reguljära. Men istället för att se det som olika former av krig menar han att det irreguljära endast kan ges betydelse i motpol till det reguljära genom att beskriva den specifika karaktär som kännetecknar krigföringsmetoderna. Ett exempel på en sådan skillnad är att irreguljär krigföring genomförs med metoder som inte är standard för reguljära styrkor samt att motståndaren osannolikt står under kontroll av en stat. Vidare menar Gray att stödet, eller åtminstone samtycket, från lokalbefolkningen är avgörande samt att den politiska segern är viktigare än den militära. Gray konstaterar även att tidsfaktorn utgör en avgörande skillnad. Grundprinciper för reguljär krigföring såsom tempo, offensivt agerande samt att ta och behålla initiativet fungerar inte mot en irreguljär motståndare vars strid syftar till att vinna genom att bedriva en lång och utdragen strid.⁶⁴

Även om Gray uttalar sig kritiskt mot irreguljär krigföring som en specifik form av krig uppfattas ändå stora likheter finnas med hans beskrivning av begreppet och det som återfinns i *IW-JOC*. Även Gray anger befolkningen i fokus samt att de stridande utgörs av något annat än statskontrollerade aktörer. Det som dock uppfattas vara den stora skillnaden är att Gray anser att krigets natur ändå är densamma och inte kan frånskiljas det reguljära krigets natur. Krig är alltid krig, även om dess karaktär kan anta väldigt varierande former.

Barak Salmoni går ett steg längre än Gray genom att hävda att försöken att särskilja det irreguljära från det reguljära skapar en villfarelse och en form av konceptuell blindhet. Han utgår från att själva tanken att något är reguljärt och därmed korrekt och lämpligt samt värt att fokusera det militära maktmedlet på utgör grunden för denna felaktiga konstruktion av begreppet. Salmoni menar att det som idag anses utgöra reguljär krigföring historiskt snarare utgjort en anomali. Förutom de båda världskrigen har och kommer väldigt få krig att utgöras av det som vanligen ses som reguljärt. Enligt Salmoni skapar därmed konstruktionen av irreguljär krigföring en illusion av att denna form av krig kan särskiljas och isoleras från den reguljära och riktiga formen av krigföring.⁶⁵

5.1.2 Resultat inledande analys

Den inledande delanalysen har påvisat den livliga diskussion som pågår avseende hur fenomenet irreguljära krig egentligen ska förstås. Utgående från *IW-JOC* kan irreguljära krig beskrivas som ett fenomen vilket avviker i såväl natur som karaktär från det reguljära. De mål som ska uppnås utgår i det irreguljära kriget från befolkningen snarare än de militära styrkorna. Även metoderna för krigföring och de stridande som deltar är särskiljande. Som vi har sett finns dock även en uppfattning om att det irreguljära och reguljära egentligen utgör ett och samma fenomen och att försök att skilja dem åt snarare kan vara kontraproduktivt.

⁶⁴ Ibid, 43-45.

⁶⁵ Salmoni, Barak. The Fallacy of 'Irregular' Warfare, *Rusi Journal*, Aug 2007; 152:4 (18-24), 18-24.

Den förförståelse som utgör utgångspunkt för fortsatt analys kommer inte bygga på ett ställningstagande avseende vilken syn på irreguljära krig som är korrekt. Den bygger snarare på vetenskapen om att den grundläggande synen på begreppet varierar, vilket vidare kan påverka hur det konstrueras och tillämpas i de olika perspektiv som delanalys 2 och 3 innefattar.

En viktig del av förförståelsen utgörs av begreppets relation till dess asymmetriska motbegrepp, reguljär krigföring. Av den inledande analysen följer att irreguljär krigföring i den krigsvetenskapliga debatten i princip uteslutande diskuteras i förhållande till reguljär krigföring. Härvid framställs det irreguljära vara det som avviker och inte utgör den normala formen av krig eller krigföring. Förståelsen av att denna grundsyn förekommer i den krigsvetenskapliga debatten är viktig att ta med i efterföljande delanalyser.

Från den inledande delanalysen kan även konstateras att irreguljär krigföring ofta används som en form av "fånga allt"-begrepp. Denna förförståelse är viktig då dess innebörd är att de begrepp som i undersökningen angivits som relaterade begrepp eller synonymer ofta inkluderas i det som benämns irreguljär krigföring. Skillnaden kan dock omfatta på vilket sätt de relaterade begreppen används samt vilka av dem som sätts i fokus, vilket utgör en intressant dimension för fortsatt analys.

5.2 Delanalys 2 - Irreguljär krigföring som ett hot

5.2.1 Synkron analys – det semantiska fältet

General Rupert Smith beskriver hur två former av krig kan utkristalliseras. En form utgörs av det reguljära kriget, eller mellanstatligt industriellt krig som Smith uttrycker det, vilket utgör en direkt militär konfrontation och kamp om styrka för att påtvinga motståndaren sin vilja. Denna form av krig var den dominerande under världskrigen, men har även under lång tid därefter fortsatt vara den enda synen på krig i vår del av världen. Antitesen till den reguljära formen av krig utgörs av det irreguljära, eller revolutionär och gerillakrigföring som Smith benämner det. Grunden för denna form av krig är en viljornas kamp mellan stark och svag där den svagare parten enbart ger sig in i taktiska slag som de själva väljer.⁶⁶ Synen på konfliktens asymmetri samt bilden av irreguljär krigföring som ett annat fenomen än det reguljära kriget utgör viktiga delar att ta med från denna inledande beskrivning.

Smith menar att denna nya form av krig, *War amongst the people*, utgör en ny paradigm inom krigföring som kräver en annan förståelse av krig. Ett grundläggande attribut är att den involverar icke-statliga aktörer samt att det snarare är operationer än krig som genomförs. Med det senare menar Smith att den irreguljära formen av krig inte kan

⁶⁶ Smith, Rupert. *The Utility of Force: The Art of War in The Modern World*. New York: Vintage Books, 2008, 182.

avgöras med en definitiv militär seger på motsvarande sätt som reguljära krig. Istället kommer konflikten sannolikt att leva vidare under lång tid och kräva en långsiktig lösning inkluderande en rad av andra maktmedel.⁶⁷ Härvid kan Smiths beskrivning av irreguljär krigföring liknas vid begreppet "det lilla kriget", det vill säga ett krig som genomförs under lång tid utan att den starkare partens överlevnad står på spel.⁶⁸

Kilcullen menar, precis som Smith, att krigets paradigms utmanats under de senaste decenniernas krigföring i exempelvis Afghanistan och Irak. Konventionell krigföring har misslyckats med att nå ett militärt avgörande, varför nya koncept med upprorsbekämpning i fokus har skapats. Kilcullen menar därmed även att vi befinner oss i början av ett nytt paradigms där nya idéer krävs för att förstå och bekämpa de nya hot som den amerikanska krigsmakten står inför. Detta kräver såväl ny strategi som nya förmågor i jämförelse med de som var fördelaktiga under kalla kriget.⁶⁹

Utifrån ovanstående beskrivning konstrueras irreguljär krigföring som någonting nytt vilket helt eller delvis ersatt det reguljära kriget. Krigets natur och karaktär har förändrats precis som krigföringsmetoderna och de som deltar i striderna. Nya hot och krigföringsmetoder hos motståndaren medför att det krävs såväl en ny förståelse av krig som nya krigföringsmetoder för att kunna möta utvecklingen. Intressant att belysa ur beskrivningen är att den utgår från motståndarens agerande. Konstruktionen görs därmed utifrån att den egna sidan utgör objekt, medan motståndaren är de som genom tillämpningen av irreguljära metoder driver utvecklingen och därmed kan sägas utgöra subjektet.

5.2.2 Diakron analys – de temporala nivåerna

På liknande sätt som Smith och Kilcullen beskriver även Beatrice Heuser att slutet på kalla kriget medförde en återkomst för det begränsade, "lilla kriget". Denna typ av krig hade förvisso förekommit under stora delar av 1900-talet, men det var först när risken för ett tredje världskrig reducerats som det blev fokus för stormakterna. Strategiska mål skiftade därmed från militära segrar till mer mjuka mål såsom upprorsbekämpning och att få stöd hos lokalbefolkningen.⁷⁰ Slutet på kalla kriget innebar alltså en möjlighet för i synnerhet USA, som den enda dominerande stormakten i en unipolär världsordning, att skifta fokus från det reguljära till det irreguljära.

De dominerande delar ur historiebeskrivningen som refereras till inom ramen för denna syn på irreguljär krigföring är centrerad kring uppror och upprorsbekämpning. Exempelvis nämner såväl Heuser som Kilcullen romarnas försök till upprorsbekämpning redan före vår tideräkning som dåliga exempel på upprorsbekämpning. Vissa försök till

⁶⁷ Ibid, 374-375.

⁶⁸ Se kapitel 1.4 för vidare utveckling avseende begreppet "det lilla kriget".

⁶⁹ Kilcullen, David. *The Accidental Guerrilla: Fighting small wars in the midst of a big one*. Oxford: Oxford University Press, 2011, 291-301.

⁷⁰ Heuser. *The Evolution of Strategy – thinking War from Antiquity to the Present*, 480-481.

samhällsbyggnad skedde, men den dominerande metoden var ändå att med våld mot civilbefolkningen slå ner alla försök till uppror, vilket inte visade sig vara långsiktigt gynnsamt. Ett annat exempel som båda använder är nazisterna som under andra världskriget försökte kontrollera erövrade områden med våld snarare än genom försök att skapa stöd hos civilbefolkningen.⁷¹

De positiva exempel på upprorsbekämpning som refereras till utgår istället från en vilja att skydda befolkningen och vinna dess stöd. Kilcullen menar att alla goda exempel på upprorsbekämpning påvisar att viljan och förmågan att med våld bekämpa motståndaren alltid behövs, men att denna våldsutövning måste genomföras så precist och begränsat som möjligt för att skydda civilbefolkningen.⁷² De historiska exemplen på väl genomförd upprorsbekämpning utgår därmed till stora delar från ett koncept fokuserat på att vinna stöd, *hearts and minds*, hos civilbefolkningen. Den konsensus som återfinns i den historiska beskrivningen av uppror och upprorsbekämpning sammanfattas av Heuser med att enbart den sida som sätter befolkningens intresse främst kommer att vinna dess stöd, vilket är nödvändigt för en lyckad upprorsbekämpning. Terror kan skapa tillfällig anpassning och lydnad, men ingen långvarig framgång.⁷³

Den förväntningshorisont som kännetecknar synen på irreguljär krigföring som ett hot, centrerat kring upprorsbekämpning, utgår från att denna form av krigföring kommer bestå under lång tid. Kilcullen gör en jämförelse med kalla kriget som i olika former dimensionerades utformningen av det militära maktmedlet under 85 års tid. Han menar att den nya era av krigföring vi nu befinner oss i med transnationella och irreguljära hot inte nödvändigtvis kommer vara lika länge, men likväl utgör vår tids största utmaning.⁷⁴

5.2.3 Resultat delanalys 2

Konstruktionen av irreguljär krigföring som ett hot utgår från förståelsen av begreppet som en tydlig motpol till reguljär krigföring. Irreguljär krigföring i formen av "det lilla kriget" eller asymmetrisk krigföring beskrivs som den nya dimensionerande formen av krig och krigföring. En ny form av krig med specifik natur och karaktär som kräver såväl en ny förståelse av krig som nya metoder för att utöva det.

Det irreguljära relateras härvid främst till revolutionär krigföring inom ramen för uppror och upprorsbekämpning. Konstruktionen av begreppet uppfattas ta sin utgångspunkt i en motståndare som nyttjar irreguljära metoder. Avgörande för om ett krig kommer att utövas som reguljärt eller irreguljärt blir därmed de metoder som motståndaren tillämpar. I förhållande till irreguljär krigföring som fenomen utgör därmed den egna sidan snarare perspektivets objekt än subjekt.

⁷¹ Kilcullen. *Counterinsurgency*, 6-7 och Heuser. *The Evolution of Strategy – thinking War from Antiquity to the Present*, 422-425.

⁷² Kilcullen. *Counterinsurgency*, 7.

⁷³ Heuser. *The Evolution of Strategy – thinking War from Antiquity to the Present*, 427-437.

⁷⁴ Kilcullen. *The Accidental Guerrilla: Fighting small wars in the midst of a big one*, 301.

Det erfarenhetsrum som präglar denna syn på irreguljär krigföring utgår från erfarenheten att reguljära metoder inte fungerar för att möta en irreguljär motståndare. Flera maktmedel än det militära krävs och stödet från civilbefolkningen måste inneha en central position i strategin. Vidare har den förväntningshorisont som sedan kalla krigets slut präglat västvärlden, med USA i fokus som allena stormakt utan direkta konventionella militära hot, medfört att fokus skiftat till att anpassa sig för att möta irreguljära hot.

5.3 Delanalys 3 - Irreguljär krigföring som en möjlighet

5.3.1 Synkron analys – det semantiska fältet

Arreguín-Toft definierar i sin undersökning *How The Weak Win Wars* två olika strategiska handlingsalternativ för en småstat; konventionellt försvar eller gerillakrigföring. Den första av dessa definieras som en direkt metod syftande till att påverka motståndarens förmåga till strid, medan den andra utgör en indirekt metod syftande till att bryta ner motståndarens vilja att strida.⁷⁵ Att notera är att Arreguín-Toft även inkluderar det som ofta på taktisk och operativ nivå benämns indirekta metoder; såsom manöverkrigföring, begränsade mål eller djupförsvar, som en del av konventionellt försvar. Det indirekta som åsyftas med gerillakrigföring utgörs av att det är motståndarens vilja snarare än militära förmåga som är det strategiska målet. För att uppnå detta nyttjas gerillakrigföring där direkt konfrontation (*pitched battles*) med motståndarens militära huvudstyrka undviks.⁷⁶

Även perspektivet irreguljär krigföring som en möjlighet utgår alltså från en tydlig åtskillnad mellan det reguljära och irreguljära. Skillnaden uppfattas dock ligga i att fokus för detta perspektiv är krigföringsmetoder snarare än krigets natur och karaktär. Arreguín-Toft definierar den irreguljära metoden, gerillakrigföring, som "...the organization of a portion of a society for the purpose of imposing costs on an adversary using armed forces trained to avoid direct confrontation."⁷⁷ Fokus utgörs härvid av att med andra medel än direkt konfrontation påverka motståndaren. Det är dock tydligt att motståndaren och inte civilbefolkningen sätts i fokus för denna påverkan.

Ett liknande sätt att definiera irreguljär krigföring används i artikeln *Irregular Warfare – A Strategy for Small States*, vilken delvis bygger vidare på Arreguín-Tofts idéer. Där definieras irreguljär krigföring mer utifrån ett perspektiv som ett alternativt militärt tankesätt där andra metoder än de konventionella används för att påverka motståndarens vilja; "the overarching method used in an indirect strategy in order to win

⁷⁵ Arreguín-Toft. *How the weak win wars: A theory of asymmetric conflict*, 43, 203.

⁷⁶ Ibid, 32-33.

⁷⁷ Ibid, 32.

the war by other means than conventional warfare.”⁷⁸ Även utifrån denna definition kan därmed det irreguljära snarare sägas utgöra metoder eller ett alternativt militärt tankesätt än en specifik form av krig.

Arreguín-Toft diskuterar som nämnts två alternativ för en småstats försvar; konventionellt eller irreguljärt med gerillametoder. Sandor Fabian är i sin undersökning avseende irreguljär krigföring som en lämplig försvarsmetod för små stater inne på samma linje. Fabian diskuterar ett koncept som han benämner ”Professional Irregular Forces”. Utgångspunkten är att en småstats professionella försvarsmakt uteslutande dimensioneras för irreguljära krigföringsmetoder, såväl avseende organisation som träning och utrustning.⁷⁹ Därmed uppfattas det irreguljära mer ses som ett alternativ till än en möjlig kombination med det reguljära.

Intressant att notera ur Arreguín-Tofts analys är även vilken variabel som nyttjas för att definiera om en part utgör en småstat. Den kodning han använder utgår från att en småstat har 1:5 numerärt underläge relativt motparten avseende militära styrkor och befolkning.⁸⁰ Asymmetrin i krigföringen utgör därmed en påtaglig utgångspunkt för perspektivet. Däremot uppfattas inte ”det lilla kriget” som ett relevant begrepp för att beskriva irreguljär krigföring utifrån en småstats möjliga försvarsmetoder. Som tidigare diskuterats utgår ”det lilla kriget” från att statens överlevnad inte står på spel, vilket inte torde utgöra en valid utgångspunkt avseende försvar av eget territorium.

5.3.2 Diakron analys – de temporala nivåerna

Det erfarenhetsrum som bygger upp begreppet irreguljär krigföring som en möjlighet för små stater att vara framgångsrika mot en starkare motståndare kretsar till stora delar runt historiska exempel på sådana utfall. Fabian nämner hur vår nutida historia med erfarenheter från Vietnam, Tjetjenien, Libanon, Irak och Afghanistan utgör exempel på hur svårt det är att strida mot en irreguljär motpart. Hypotesen som Fabian prövar och finner stöd för är om denna typ av irreguljära krigföringsmetoder även med fördel kan tillämpas i det nationella försvaret för en småstat.⁸¹ I sin undersökning använder Fabian även äldre historiska exempel såsom amerikanska frihetskriget och Boerkriget. De exempel som används har gemensamt att en svagare part nyttjat irreguljära metoder för att möta en starkare motståndare.⁸²

Som tidigare nämnts utgår Fabian från att basen i den irreguljära krigföringen är gerillakrigföring. Erfarenhetsrummet byggs därför förutom historiska exempel även upp runt ledande teoretiker inom gerillakrigföring. Fabian refererar exempelvis till Mao Zedong och Ernesto ”Che” Guevara för att få fram de principer som kännetecknar

⁷⁸ Eriksson, Gunilla & Pettersson, Ulrica (red.). *Special Operations from a Small State Perspective: Future Security Challenges*. Cham: Palgrave Macmillan, 2016, 141.

⁷⁹ Fabian. *Irregular warfare: The Future Military Strategy For Small States*, 53-64.

⁸⁰ Arreguín-Toft. *How the weak win wars: A theory of asymmetric conflict*, 43.

⁸¹ Fabian. *Irregular warfare: The Future Military Strategy For Small States*, 5-6.

⁸² Ibid, 64.

gerillakrigföring. Men han har även studerat Clausewitz och den syn på gerillakrigföring han presenterade under tidigt 1800-tal. Clausewitz menade bland annat att gerillametoder utgjorde en väsentlig komponent av krigföringen genom att störa och trötta ut sin motståndare och därigenom påverka deras politiska målsättningar.⁸³ Värt att belysa är dock att Clausewitz snarare såg dessa irreguljära metoder som en del av den reguljära krigföringen. Han använde termen "det lilla kriget" för att beskriva den irreguljära komponenten som en del av "det stora kriget".⁸⁴ Fabian uppfattas däremot, genom konceptet "Professional Irregular Forces" se det som en egen form av krigföring snarare än som ett komplement till det reguljära.

Den förväntningshorisont som perspektivet utgår från är en småstats framtida möjlighet att försvara sig. Till skillnad från en stormakt kan inte den militära förmågan i sig själv användas för att influera och påtvinga andra stater sin vilja eller för att avskräcka. En småstat behöver därför hitta andra metoder för att utforma sin strategi och använda sina maktinstrument. Det är i denna kontext som en indirekt strategi med irreguljära metoder kan vara användbar.⁸⁵ Irreguljär krigföring diskuteras därför exempelvis av Fabian som ett bättre strategiskt vägval för en småstat i jämförelse med de traditionella försvarsstrategierna såsom imitering av stormaktens militära kapacitet, alliansanslutning, neutralitet eller att anskaffa kärnvapen.⁸⁶

Fabian menar att asymmetrin i världspolitiken har ökat mer och mer allt sedan slutet på kalla kriget och den tidens bipolaritet. För att en småstat ska kunna hävda sig i vår samtid och framtid räcker inte de traditionella strategiska handlingsalternativen till, utan nya måste utformas. Genom att tillämpa en irreguljär metod kan nackdelarna med de traditionella strategiska handlingsalternativen motverkas samtidigt som bättre möjligheter ges att gå segrande ur en strid mot en starkare motståndare.⁸⁷ Förväntningshorisonten utgår därmed från ett behov för små stater att finna nya strategiska vägval och metoder för att försvara eget territorium.

5.3.3 Resultat delanalys 3

Konstruktionen av irreguljär krigföring som en möjlighet utgår i likhet med föregående perspektiv från att fenomenet utgör en tydlig motpol till reguljär krigföring. Skillnaden är dock att fokus i princip uteslutande kretsar kring begreppet som en krigföringsmetod snarare än utgående från krigets natur och karaktär. Kriget är i grunden ett och samma fenomen, även om andra metoder tillämpas och en asymmetri förekommer. Att påverka motståndarens militära enheter utgör fortfarande fokus och det är alltså de ordinarie

⁸³ Ibid, 13-20.

⁸⁴ Clausewitz, Carl von; Daase, Christopher & Davis, James W (red.). *Clausewitz On Small War*. Oxford: Oxford University Press, 2015, 11-17.

⁸⁵ Eriksson & Pettersson (red.). *Special Operations from a Small State Perspective: Future Security Challenges*, 141.

⁸⁶ Fabian. *Irregular warfare: The Future Military Strategy For Small*, 35-52.

⁸⁷ Ibid, 323-325.

väpnade styrkorna som utgör de stridande. Tydligt är dock att även detta perspektiv utgår från irreguljär krigföring som något annat än och frånskilt från det reguljära.

Perspektivet konstrueras i stor utsträckning utifrån en småstats strategiska handlingsalternativ för att möta asymmetrin i världspolitiken. Det är således betraktarens egna, snarare än motståndarens, strategi och möjliga krigföringsmetoder som sätts i fokus. Gerillakrigföring utgör en central del av analyserade beskrivningar eftersom teorier inom området mer detaljerat beskriver de principer för krigföringen vilka perspektivet konstrueras kring.

Irreguljär krigföring som en möjlighet präglas av ett erfarenhetsrum baserat på exempel från såväl konflikterna i Irak och Afghanistan som äldre historiska krig. Dessa visar på en trend att irreguljära krigföringsmetoder fungerar förvånansvärt bra mot en starkare motståndare. Perspektivets förväntningshorisont baseras på en världsordning där småstater som nyttjar traditionella strategiska handlingsalternativ får allt svårare att hävda sig. Irreguljära krigföringsmetoder skulle därmed kunna utgöra en möjlig krigföringsmetod som avskräcker och försvårar för en potentiell angripare.

5.4 Sammanfattning analys och resultat

Den förståelse som inledde analysen påvisade två olika möjligheter att se det irreguljära krigets natur och karaktär. Antingen som en del av samma fenomen som krig i allmänhet eller som en specifik form av krig med en natur och karaktär som kan särskiljas från det reguljära. I detta sammanhang har analysen påvisat en skillnad mellan studerade perspektiv. Förvisso utgår båda perspektiven från ett motsatsförhållande där en tydlig indelning i reguljärt och irreguljärt skapas, men hur begreppet byggs upp och konstrueras därefter skiljer sig åt. Under analysen har vissa återkommande variabler uppmärksamats, vilket leder till följande sammanfattning av skillnader och likheter avseende de båda perspektivens konstruktion av begreppet irreguljär krigföring:

Nr	Variabel	Perspektiv 1: "Hot"	Perspektiv 2: "Möjlighet"
1	<i>Krigets natur och karaktär</i>	En annan form – ny förståelse.	Samma form.
2	<i>Målet för krigföringen</i>	Stöd från befolkningen.	Motståndarens vilja.
3	<i>Stridande</i>	Irreguljära.	Reguljära.
4	<i>Krigföringsmetoder</i>	Irreguljära.	Irreguljära.
5	<i>Asymmetri</i>	JA.	JA.
6	<i>"Det lilla kriget"</i>	JA.	NEJ.
7	<i>Subjekt</i>	Motståndaren.	Vi.
8	<i>Objekt</i>	Vi.	Motståndaren.
9	<i>Relaterade begrepp</i>	Revolutionär krigföring.	Gerillakrigföring.
10	<i>Erfarenhetsrum</i>	"Hearts and minds".	Irreguljär krigföring framgångsrikt mot starkare motståndare.
11	<i>Förväntningshorisont</i>	Paradigm som kommer bestå.	Bipolär världsordning kräver nya strategiska alternativ.

Inledningsvis kan konstateras att det första perspektivet gör en tydlig skillnad mellan irreguljära och reguljära krig avseende krigets natur och karaktär (1). Diskussionen kretsar kring ett nytt paradigm som ställer nya krav på såväl förståelsen av krig som på nya förmågor och metoder. Inom ramen för det andra perspektivets konstruktion av begreppet uppfattas inte en liknande diskussion förekomma. Där ses istället irreguljära krig i grunden tillhöra samma fenomen som reguljära krig. Diskussionen fokuseras istället på att belysa olika möjliga handlingsalternativ för en småstat, varvid det irreguljära beskrivs mer i termer av metoder och som ett alternativt militärt tankesätt.

Även avseende målet med krigföringen (2) och vilka som utgör de stridande (3) har en skillnad uppmärksammats. Stödet från civilbefolkningen respektive motståndarens vilja utgör de båda perspektivens skilda målsättningar. En avgörande skillnad utgörs även av att de stridande i det första perspektivet utgörs av irreguljära enheter, medan de reguljära väpnade styrkorna utgör det andra perspektivets stridande. Detta förhållande spelar även en stor roll utifrån legala aspekter, vilket dock faller utanför ramen för denna undersökning.

De likheter som uppmärksammats, vilka svartmarkerats i ovanstående tabell, utgår från synen på krigföringsmetoder (4) och asymmetri (5). Avseende krigföringsmetoder belyser båda perspektiven en tydlig skillnad mellan det irreguljära och reguljära. Det är andra, mer indirekta och okonventionella metoder, som åsyftas när metoder för krigföringen diskuteras inom ramen för irreguljär krigföring. Även asymmetrin uppfattas diskuteras på liknande sätt inom båda perspektiven, då parterna i kriget består av en starkare respektive en svagare aktör.

Avseende "det lilla kriget" (6) beskrevs det begreppet i undersökningens inledande kapitel nära knutet till asymmetri.⁸⁸ En avgörande komponent i definitionen av "det lilla kriget" kopplades dock till att statens överlevnad inte står på spel. I detta sammanhang kan en skillnad mellan perspektiven ses. En småstats försvar av eget territorium är av naturliga orsaker direkt avgörande för en stats överlevnad och därmed torde inte det andra perspektivet kunna sägas utgöra "det lilla kriget". Detta innebär en stor skillnad i jämförelse med det första perspektivet där upprorsbekämpning, som i många fall genomförs långt från eget territorium, inte alls på samma sätt utmanar egen existens. Där blir det mer relevant att diskutera krigföringen i termer av "det lilla kriget".

Denna skillnad kan även kopplas till synen på vad som utgör konfliktens subjekt (7) respektive objekt (8). Som påvisats utgår det första perspektivet från att en motståndare tillämpar irreguljära metoder och därmed skapar ett irreguljärt krig. Upprorsbekämpning som syftar till att möta upproret blir därmed objekt som tvingas att anpassa sig till de irreguljära metoderna för att nå framgång. I det andra perspektivet utgör däremot

⁸⁸ Se kapitel 1.4.

småstaten det subjekt som har en möjlighet att nyttja irreguljära krigföringsmetoder för att nå framgång mot en starkare motståndare.

Avseende relaterade begrepp (9) gav den skapade förförståelsen bilden av irreguljär krigföring som en form av "fånga allt"-begrepp. Även om alla delar av de relaterade begrepp som innefattas i undersökningen återfinns i båda perspektiven, märks en skillnad i hur de används. Irreguljär krigföring som ett hot utgår från det revolutionära kriget, eller uppror och upprorsbekämpning, där krigets syften och målsättningar spelar en avgörande roll. Även vikten av att civilbefolkningen placeras i fokus kan relateras detta perspektiv som en avgörande faktor för att nå framgång. Irreguljär krigföring som en möjlighet sätter däremot gerillakrigföring som en krigföringsmetod i centrum, utan direkt fokus på övergripande syfte och målsättning med krigföringen.

Avslutningsvis kan även konstateras att erfarenhetsrum (10) och förväntningshorisont (11) varierar perspektiven emellan. Irreguljär krigföring som ett hot med upprorsbekämpning i fokus utgår från en historiebeskrivning som tydligt påvisar att civilbefolkningens *hearts and minds* är avgörande för att nå långsiktig framgång. Vidare förväntas det nya paradigmet som den irreguljära krigföringen utgör bestå under en lång period. Irreguljär krigföring som en möjlighet för en småstats försvar utgår däremot från historiska exempel på krig mot en starkare motståndare. Härvid förefaller irreguljär krigföring utgöra ett möjligt strategiskt vägval som påvisat historiska framgångar. Förväntningshorisonten präglas av synen på en bipolär världsordning där en småstat får svårt att hävda sig med traditionella strategiska handlingsalternativ.

De skillnader som påvisats uppfattas i sig själva vara intressanta för att förstå på vilka olika sätt begreppet irreguljär krigföring konstrueras och används i dagens krigsvetenskapliga debatt. Vidare torde det vara minst lika intressant att diskutera vilka konsekvenser dessa olika konstruktioner kan få, vilket utgör fokus för efterföljande diskussion.

6. Avslutande diskussion

6.1 Resultatdiskussion och konsekvenser

I undersökningens inledande kapitel klargjordes hur begreppshistoria menar att begrepp och dess förändringar har stor betydelse för samhällets utveckling. Beroende på hur vi väljer att förstå ett begrepp öppnas olika möjligheter eller begränsningar avseende dess tillämpning. En naturlig följdfråga till undersökningens resultat är därmed vilka konsekvenserna är av de olika konstruktioner av begreppet som påvisats?

En av dessa konsekvenser kan härledas från de undersökta perspektivens förhållande till subjekt och objekt. Irreguljär krigföring som ett hot utgår från motståndaren och den egna sidan utgör därmed snarare ett objekt som får anpassa sig utifrån hur omvärlden förändras. Däremot konstrueras irreguljär krigföring som en möjlighet utifrån att den försvarande småstaten utgör subjektet. Därmed ges helt andra möjligheter att påverka och styra utvecklingen kring irreguljär krigföring och därigenom forma dess framtida tillämpning.

Båda de undersökta perspektiven har utgått från ett motsatsförhållande till reguljär krigföring. Förvisso har stora skillnader uppmärksammats avseende hur detta motsatsförhållande konstruerats, men likväl beskrivs det irreguljära i båda perspektiven som någonting annat än och frånskilt det reguljära. Kanske är det som Gray beskriver; att det *ir*reguljära enbart kan ges betydelse i förhållande till det reguljära.⁸⁹ Denna konstruktion av begreppet uppfattas dock av författaren bidra till konsekvenser för dess tillämpning. Genom att beskriva något som irreguljärt påtalas att det fortfarande är något som inte utgör den normala eller korrekta formen av krigföring. Detta påverkar sannolikt såväl vår förståelse för som tillämpning av begreppet. Eftersom irreguljär krigföring inte ses som det normala blir studier avseende dess möjliga utveckling mer fokuserat på att se det som ett hot som behöver bekämpas än en möjlighet som kan utvecklas.

Något förvånande har analysen påvisat att inte heller perspektivet irreguljära krigföringsmetoder som en möjlighet inkluderar en kombination med det reguljära som ett alternativ. Perspektivet har istället utgått från ett binärt förhållande där antingen irreguljära eller reguljära metoder tillämpas. Detta motsäger en väsentlig del av den irreguljära krigföringens historiska uppkomst och tillämpning. Som beskrivits i inledningen utgjorde irreguljär krigföring under stor del av 1700- och 1800-talet en del av det större sammanhang som det reguljära kriget utgjorde. Speciella enheter med särskilda metoder utgjorde det irreguljära inslaget som kompletterade de reguljära styrkorna.⁹⁰ Härvid menar författaren att ett utvidgat perspektiv där irreguljärt ses som en kompletterande del till det reguljära skulle skapa nya möjligheter för en småstats försvar. Det skulle förmodligen vara mer tillämbart inte minst avseende politisk

⁸⁹ Se kapitel 5.1.1 och Gray, Colin S. *Irregular Warfare – One Nature, Many Characters*, 40-41.

⁹⁰ Se kapitel 1.1 och Hahlweg, Werner. *Gerilla: Krig utan fronter*. Stockholm: Prisma, 2002, 26-32.

acceptans. Detta med hänsyn till att tillämpning av enbart irreguljära metoder innebär att territorium inledningsvis ges upp mer eller mindre utan strid och med större risker för civilbefolkningen. Då syftet snarare är att genom spridning av förband undvika att förlora krävs därmed en stor politisk acceptans för den indirekta metodens tillämpning.⁹¹ Härvid kan en kombination med reguljära krigföringsmetoder skapa ett gynnsammare läge att nå såväl politisk acceptans som legitimitet hos civilbefolkningen.

Vidare är det av vikt att diskutera i vilkas intresse det är att utveckla vår förståelse av irreguljär krigföring och i vilken riktning denna utveckling eftersträvas att ske. En stormakt torde härvid vara mindre intresserad av att utveckla perspektivet avseende irreguljär krigföring som en försvarsmöjlighet för små stater. Tvärtom, med vetskapen om de svårigheter en starkare part har att besegra en svagare motståndare som tillämpar irreguljära metoder, torde det perspektivet vara direkt kontraproduktivt en stormakts intresse. Därav följer att det sannolikt ligger i stormakternas intresse att fortsatt beskriva irreguljär krigföring som något som står i motsats till det reguljära och snarare ska förstås som något illegalt som inte tillhör den korrekta formen av krig och krigföring. Däremot borde det för en småstat, såsom exempelvis Sverige, vara mer intressant att utveckla förståelsen och möjliga tillämpningar avseende perspektivet irreguljär krigföring som en möjlighet. Svårigheten ligger härvid i att alliansbildning eller annat fördjupat samarbete med stormakten sannolikt inte kan kombineras med en utveckling av de irreguljära krigföringsmetoderna för nationellt försvar.

Avslutningsvis kan frågan ställas om vi redan nu står inför ett nytt paradigm som är på väg från det irreguljära åter mot ett fokus på det reguljära. Kanske är det så att den nya era av krig och krigföring, präglad av transnationella och irreguljära hot, som Kilcullen anger som vår tids största utmaning⁹² i själva verket blev en ganska kort period. Rysslands upptrappning och vilja att nyttja det militära maktmedlet i sitt närområde utgör härvid ett exempel som redan medfört en återgång till mer fokus på det reguljära krigets utmaningar. Men frågan kvarstår dock hur det nya paradigm vi nu står inför i så fall kommer formas och hur synen på reguljärt och irreguljärt kommer att förändras. Kommer irreguljär krigföring som begrepp att inta en vilande position eller kommer nya konstruktioner att formas för att möta denna nya förväntningshorisont?

6.2 Återkoppling syftet och det vetenskapliga problemet

Undersökningens syfte har varit att söka klarhet i olika sätt som begreppet irreguljär krigföring konstrueras på i dagens krigsvetenskapliga debatt samt hur dessa konstruktioner är uppbyggda. Undersökningens inledande problemformulering utmynnade i följande huvudsakliga frågeställning: ***Utifrån ett begreppshistoriskt***

⁹¹ Eriksson & Pettersson (red.). *Special Operations from a Small State Perspective: Future Security Challenges*, 145-146.

⁹² Kilcullen. *The Accidental Guerrilla: Fighting small wars in the midst of a big one*, 301.

perspektiv – hur kan vi förstå de huvudsakliga sätt begreppet irreguljär krigföring konstrueras på i dagens krigsvetenskapliga debatt?

Genom en begreppshistorisk analys har undersökningen påvisat två skilda sätt att förstå fenomenet irreguljär krigföring. Perspektiven har beskrivits som att antingen se fenomenet som ett hot eller som en möjlighet. Beroende på vilket av dessa övergripande perspektiv som utgör utgångspunkt för en studie konstrueras och tillämpas begreppet på olika sätt. Precis som den inledande problemformuleringen konstaterade söker vi i västvärlden i allmänhet och inom den militära professionen i synnerhet i många fall att finna kortfattade, enkla och tydliga definitioner av olika begrepp. Kärnan i denna undersökning har varit att flera perspektiv behövs på ett så komplext begrepp som irreguljär krigföring för att fullt ut förstå det bakomliggande fenomenet. Om vi begränsas att enbart förstå det på ett specifikt sätt avgränsas även våra möjligheter att studera och utveckla olika tillämpningar av begreppet. Föreliggande arbete har förhoppningsvis skapat en ökad förståelse för olika sätt att konstruera och tillämpa begreppet irreguljär krigföring och därigenom inomvetenskapligt bidragit till en ökad kunskap om fenomenet.

Utomvetenskapligt har undersökningen påvisat ett exempel på hur begreppshistoria, utgående från Kosellecks tyska begreppshistoria, kan användas för att studera olika konstruktioner av ett begrepp. Författaren anser att undersökningens metod även kan användas för att studera olika begrepp inom andra forskningsområden. Viktigt att belysa är dock att den begreppshistoriska tillämpningen bör utformas för att passa syfte och omfattning med den specifika undersökning som ska göras. På motsvarande sätt som denna undersökning hämtade exempel från tre andra begreppshistoriska tillämpningar⁹³, kan därmed arbetets metod utgöra inspiration och exempel för andra begreppshistoriska studier.

6.3 Fortsatt forskning

På liknande sätt som denna studie har undersökt olika konstruktioner av begreppet irreguljär krigföring vore det även intressant att studera begreppet reguljär krigföring. Vad är det egentligen som utgör det reguljära och på vilka olika sätt kan denna form av krig och krigföring konstrueras och tillämpas? En sådan undersökning skulle även kunna bidra till en ökad förståelse av det irreguljära eftersom dessa begrepp, vilket påvisats i föreliggande undersökning, ofta ställs i ett motsatsförhållande till varandra.

Flera undersökningar av olika perspektiv på begreppet irreguljär krigföring skulle även kunna genomföras för att skapa en fördjupad förståelse av fenomenet. Detta arbete har studerat begreppet utifrån två skilda konstruktioner; som ett hot eller som en möjlighet. Förutom att dessa perspektiv kan brytas ner på olika sätt finns det sannolikt även flera andra möjligheter att konstruera begreppet. Vidare forskning skulle därmed kunna bestå

⁹³ Se kapitel 4.1

i att exempelvis undersöka hur begreppet konstrueras utifrån en bredare kontext innefattande andra maktmedel än det militära, vilket avgränsats bort från denna undersökning. Inom ramen för denna vidare forskning skulle det även vara intressant att pröva olika möjliga konstruktioner av begreppet. Hur kan begreppet exempelvis förstås och konstrueras ingående i en större politisk kontext eller i kombination med det reguljära kriget?

Undersökningens avslutande kapitel har i huvudsak fokuserat på att diskutera konsekvenserna av begreppets olika konstruktioner, vilket dock inte utgjort studiens huvudsakliga fokus. Vidare forskning avseende konsekvenserna av olika begreppsliga konstruktioner hade därmed varit intressant. Exempelvis skulle diskussionen avseende en småstats, såsom exempelvis Sveriges, förståelse av begreppet kunna undersökas vidare. Fokus för en sådan forskning skulle kunna vara hur den svenska Försvarsmakten, utgående från doktriner och reglementen, konstruerar begreppet irreguljär krigföring. Utgår det från perspektivet som en möjlighet för en småstats nationella försvar eller utgör det snarare en spegling av stormaktens konstruktion av begreppet som ett hot?

Litteratur och referensförteckning

Litteratur

Arreguín-Toft, Ivan. *How the weak win wars: A theory of asymmetric conflict*. New York: Cambridge University Press, 2005.

Beckman, Ludvig. *Grunbok i idéanalys – det kritiska studiet av politiska texter och idéer*. Stockholm: Santérus Förlag, 2005.

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Tredje uppl. Lund: Studentlitteratur, 2012.

Bryman, Alan. *Social Research Methods*. 4th ed. New York: Oxford University Press, 2012.

Clausewitz, Carl von; Daase, Christopher & Davis, James W (red.). *Clausewitz On Small War*. Oxford: Oxford University Press, 2015.

Eriksson, Gunilla & Pettersson, Ulrica (red.). *Special Operations from a Small State Perspective: Future Security Challenges*. Cham: Palgrave Macmillan, 2016.

Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik & Wägnerud, Lena (red.). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Fjärde uppl. Stockholm: Norstedts Juridik, 2012.

Fabian, Sandor. *Irregular warfare: The Future Military Strategy For Small States*. Createspace Independent Publishing Platform, 2015.

Hahlweg, Werner. *Gerilla: Krig utan fronter*. Stockholm: Prisma, 2002.

Hardt, Michael & Negri, Antonio. *Multitude: War and Democracy in the Age of Empire*. London: Penguin Books, 2005.

Heuser, Beatrice (red.). *Small Wars and Insurgencies in Theory and Practice, 1500-1850*. London: Routledge, 2016.

Heuser, Beatrice. *The Evolution of Strategy – thinking War from Antiquity to the Present*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.

Kilcullen, David. *Counterinsurgency*. Oxford: Oxford University Press, 2010.

Kilcullen, David. *The Accidental Guerrilla: Fighting small wars in the midst of a big one*. Oxford: Oxford University Press, 2011.

Owens, Patricia. *Economy of Force*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015.

Salomon, Kim. Synen på krig och fred. En begreppshistoria. I *Fred i realpolitikens skugga*, Jerneck, Magnus (red.). Lund: Studentlitteratur, 2009.

Smith, Rupert. *The Utility of Force: The Art of War in The Modern World*. New York: Vintage Books, 2008.

Artiklar

Gray, Colin S. Irregular Warfare – One Nature, Many Characters, *Strategic Studies Quarterly*, Winter 2017 (35-57).

Salmoni, Barak. The Fallacy of 'Irregular' Warfare, *Rusi Journal*, Aug 2007; 152:4 (18-24).

Elektroniska källor

Lyth, Einar. Gerillakrigföring. *Nationalencyklopedin*, 2018.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/gerillakrigföring> (2018-01-08).

Irregular Warfare (sökord). *Military Database, ProQuest*, 2018.

<https://search-proquest-com.proxy.annalindhbiblioteket.se> (2018-01-16).

Asymmetric warfare. *Merriam-Webster Dictionary*, 2018.

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/asymmetric%20warfare> (2018-01-23).

Counterinsurgency. *Merriam-Webster Dictionary*, 2018.

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/counterinsurgency> (2018-01-23).

Insurgency. *Merriam-Webster Dictionary*, 2018.

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/insurgency> (2018-01-23).

Patriot. *Nationalencyklopedin*, 2018.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/patriot> (2018-01-17).

SWJ Editors. What is a Small War? *Small Wars Journal*, 2018.

<http://smallwarsjournal.com/blog/what-is-a-small-war> (2018-01-23).

US Army Irregular Warfare Center. Irregular Warfare: A Clear Picture of a Fuzzy Objective. I *Small Wars Journal*, Oct 22, 2013.

<http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/irregular-warfare-a-clear-picture-of-a-fuzzy-objective> (2018-02-06).

United States Department of Defense. *Irregular Warfare (IW) Joint Operating Concept (JOC)*. Ver. 1.0, 2007. <https://fas.org/irp/doddir/dod/iw-joc.pdf> (2018-01-16).